

КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Ректор КПУ

В.М. Огаренко

06 2022 р.

ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ІСПИТУ ДО АСПРАНТУРИ
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ
262 – ПРАВООХОРОННА ДІЯЛЬНІСТЬ
освітньо–науковий рівень – доктор філософії

Запоріжжя

2022 р.

Затверджено:

на засіданні:

кафедри кримінального права, процесу та криміналістики Протокол № 9 від 18 травня 2022 р.;

на засіданні Вченої Ради Класичного приватного університету
Протокол № 10 від 29.06.2022 року

Укладачі:

д.ю.н., професор Рябчинська О.П.,

д.ю.н., професор Калюга К.В.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма юридичної підготовки аспірантів складена відповідно до вимог Закону України «Про вищу освіту» від 13.03.2016 р.та Постанови Кабінету Міністрів України „Про затвердження порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)” від 23 березня 2016 р. і передбачає реалізацію права особи здобувати освітній і водночас перший науковий ступінь – ступінь доктора філософії – на основі ступеня спеціаліста та магістра відповідно до отриманої Класичним приватним університетом ліцензії на відповідну освітню діяльність.

У програмі відображені основні вимоги до юридичної підготовки осіб, які бажають вступити до аспірантури, у відповідності до освітньої програми підготовки доктора філософії. Зміст програми ґрунтується на сучасних наукових знаннях з юриспруденції.

Головна мета вступного іспиту до аспірантури – це початкова перевірка теоретичних знань і практичних навичок здобувача з юриспруденції та можливості використання та застосування їх як у науковому дослідженні, так і у практичній діяльності; можливості творчого здійснення опрацювання наукової інформації із застосуванням розуміння міждисциплінарного підходу; можливості творчого мислення у пошуку вирішення існуючих сучасних проблем праворозуміння.

Здобувач на вступному екзамені повинен розкрити основний зміст питань білета та додаткових питань і показати при цьому: а) знання нормативно–правових актів та наукової юридичної літератури з точки зору генези та вміння використовувати їх зміст й основні ідеї при аналізі сучасних проблем юриспруденції, а також проблем світового суспільного розвитку, соціальної практики і науки; б) володіння принципами та категоріями філософії та логіки, вміння оперувати ними при поданні та викладенні теоретичного матеріалу; в) вміння розібратися в суті проблеми і запропонувати власне бачення у її вирішенні; г) вміння аргументовано викладати свої думки та погляди у відповідності до сучасних позицій праворозуміння.

Програма враховує творче засвоєння юридичних наук, передбачає розгляд їх світоглядних і методологічних положень у тісному зв'язку з теоретичними концепціями і матеріалами спеціальних галузей дослідження, з даними філософії, природознавства, технічних та гуманітарних наук, з урахуванням об'єктивного розвитку суспільства в цілому.

ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ
ПРОГРАМИ ВСТУПНОГО ІСПИТУ В АСПІРАНТУРУ ЗІ
СПЕЦІАЛЬНОСТІ 262– ПРАВООХОРОННА ДІЯЛЬНІСТЬ

Тема 1. Науково–практичні засади кримінального права

Тема 2. Науково–практичні засади кримінології

Тема 3. Науково–практичні засади кримінально–виконавчого права

Тема 4. Науково–практичні засади кримінального процесу

Тема 5. Науково–практичні засади криміналістики

ТЕМА 1. НАУКОВО–ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

1.1. ПОНЯТТЯ І ПРИНЦИПИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

Кримінальне право України як окрема галузь права: поняття, характерні особливості, місце в правовій системі. Механізм кримінально– правового регулювання: поняття, загальна характеристика. Кримінальні правовідносини: поняття, суб'єкти, зміст та функції. Основні завдання кримінального права. Предмет кримінального права. Принципи кримінального права. Поняття принципу права. Система принципів кримінального права України. Загальноправові принципи: верховенства права, рівності громадян перед законом, гуманізму, справедливості та ін. Галузеві принципи кримінального права: законодавчого визначення злочину, принцип особистої відповідальності, принцип винної відповідальності, принцип справедливості, принцип гуманізму та інші. Їх основний зміст та особливості дії на сучасному етапі розвитку кримінального права України.

1.2. ЗАКОН УКРАЇНИ ПРО КРИМІНАЛЬНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Закон про кримінальну відповідальність. Поняття, значення та завдання закону про кримінальну відповідальність. Кримінальний кодекс України як єдина нормативна система. Структура закону України про кримінальну відповідальність. Структура Кримінального кодексу України: єдність та взаємозв'язок Загальної та Особливої частини КК. Кримінально–правова норма та її структура. Види диспозицій та санкцій. Чинність закону про кримінальну відповідальність в часі. Набрання чинності кримінальним законом. Поняття часу вчинення злочину. Зворотна дія кримінального закону. Чинність закону про кримінальну відповідальність у просторі. Поняття просторової юрисдикції та принципи, на яких вона ґрунтується: територіальний, національний (громадянства), універсальний та реальний як різновид універсального. Зміст територіального принципу та виняток з нього. Поняття місця вчинення злочину і вирішення питання про застосування кримінального закону у випадках, коли злочин було вчинено на території України не повністю: його було лише почато, продовжено або лише припинено чи закінчено на території України. Зміст національного принципу. Чинність кримінального закону щодо злочинів, вчинених громадянами України та особами без громадянства за межами України. Зміст універсального принципу. Особливості відповідальності іноземних громадян за злочини, вчинені за межами України. Екстрадиція.

1.3. ПОНЯТТЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ ТА ЙОГО ВИДИ

Проблеми визначення поняття кримінального правопорушення та злочину в теорії кримінального права. Класифікація кримінальних правопорушень, передбачена у ст.12 КК України та її значення. Поняття кримінального проступку. Поняття злочину у чинному КК України та його

основні ознаки: наявність діяння (дія чи бездіяльність), суспільна небезпечність, протиправність, винність, караність, наявність суб'єкту злочину. Поєднання формальних та матеріальних ознак у визначенні поняття злочину. Кримінально-правові ознаки злочину. Органічна єдність та загальна характеристика основних ознак злочину. Суспільна небезпечність як матеріальна ознака злочину. Значення суспільної небезпечності. Характер та ступінь суспільної небезпечності діяння. Протиправність як формальна ознака злочину. Співвідношення суспільної небезпечності і протиправності. Винність як невід'ємна ознака злочину та її значення. Караність як формальна ознака злочину. Співвідношення караності як ознаки злочину і фактичного призначення покарання за злочин. Класифікація злочинів в кримінальному праві.

1.4. КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ І СКЛАД КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВОПОРУШЕННЯ Поняття кримінальної відповідальності. Ознаки кримінальної відповідальності. Різні точки зору щодо змісту кримінальної відповідальності в науці кримінального права. Форми реалізації кримінальної відповідальності. Спірні питання щодо юридичної природи звільнення від кримінальної відповідальності. Підстава кримінальної відповідальності. Проблеми визначення підстави кримінальної відповідальності в науці кримінального права. Загальна характеристика підстави кримінальної відповідальності в науці кримінального права України. Склад кримінального правопорушення як єдина, достатня підстава кримінальної відповідальності. Поняття складу злочину та його значення. Різні точки зору в науці кримінального права стосовно складу злочину. Юридична та фактична сторона складу злочину. Основні функції складу злочину в механізмі кримінально-правового регулювання. Елементи та ознаки складу злочину, їх зміст та органічна єдність. Об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт, суб'єктивна сторона як елементи складу злочину. Поділ ознак складу злочину на обов'язкові та факультативні, значення такого поділу. Види складів злочинів. Критерії класифікації складів злочинів: ступінь суспільної небезпечності діяння, спосіб опису ознак складу злочину в законі, особливості конструкції.

1.5. ОБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВОПОРУШЕННЯ

Поняття об'єкту. Значення об'єкту злочину в структурі елементів його складу для характеристики суспільної небезпечності кримінального правопорушення і його кваліфікації. Спірні питання щодо об'єкта кримінального правопорушення в сучасній науці кримінального права. Класифікація об'єктів. Види класифікації об'єктів: "по вертикалі" та "по горизонталі". Класифікація безпосереднього об'єкту "по горизонталі" на основний, додатковий та факультативний та її практичне значення. Предмет кримінального правопорушення. Поняття предмету злочину та його місце в структурі складу кримінального правопорушення. Відмінність предмета

кримінального правопорушення від об'єкта кримінального правопорушення та знарядь і засобів вчинення кримінального правопорушення.

1.6. ОБ'ЄКТИВНА СТОРОНА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Поняття об'єктивної сторони. Ознаки складу кримінального правопорушення, які утворюють об'єктивну сторону: обов'язкові та факультативні. Кримінально–правове значення об'єктивної сторони. Значення об'єктивної сторони для оцінки суспільної небезпечності кримінального правопорушення, його кваліфікації, а також для відмежування одного складу кримінального правопорушення від іншого. Обов'язкові ознаки дії. Значення непереборної сили, фізичного та психічного примусу для вирішення питання про кримінальну відповідальність особи. Поняття та ознаки бездіяльності. Умови кримінальної відповідальності за бездіяльність: обов'язок діяти зазначеним чином та наявність можливості виконати обов'язок, який покладено на особу. Суспільно–небезпечні наслідки: поняття, види та значення в кримінальному праві. Кримінальні правопорушення з матеріальним та формальним складами і значення такого поділу. Причинний зв'язок між суспільно небезпечним діянням і його наслідками в кримінальному праві та його значення. Вирішення в науці кримінального права питання про причинний зв'язок між діянням і злочинними наслідками. Особливості причинного зв'язку при злочинній бездіяльності. Основні філософські концепції причинного зв'язку та їх використання в різних кримінально–правових теоріях (теорія еквівалентності, адекватності, необхідного спричинення та ін.). Об'єктивний характер причинного зв'язку. Місце, час, обстановка, спосіб та засоби вчинення кримінального правопорушення як факультативні ознаки, що характеризують його об'єктивну сторону. Кримінально–правове значення цих ознак. Спосіб, засоби, обстановка, місце, час як конститутивні ознаки; як кваліфікуючі ознаки; як обставини, що обтяжують або пом'якшують покарання.

1.7. СУБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Поняття суб'єкта кримінального правопорушення. Обов'язкові ознаки суб'єкта кримінального правопорушення: фізична особа, досягнення особою встановленого кримінальним законом віку, осудність особи. Співвідношення понять “суб'єкт кримінального правопорушення”, “особа винного”, та “особистість злочинця”. Спеціальний суб'єкт кримінального правопорушення. Вік, з якого настає кримінальна відповідальність. Основні правила встановлення віку суб'єкта в кримінальному праві України. Вплив віку на кримінальну відповідальність особи. Особливості визначення віку настання кримінальної відповідальності за відсутності офіційних даних, що його підтверджують. Загальний вік настання кримінальної відповідальності, знижений вік настання кримінальної відповідальності. Неосудність. Осудність суб'єкта кримінального правопорушення як обов'язковий елемент складу

кримінального правопорушення. Поняття неосудності за чинним КК України. Критерії неосудності: медичний (біологічний) і юридичний (психологічний). Ознаки медичного критерію неосудності: хронічне душевне захворювання, тимчасовий розлад психічної діяльності, недоумство, інший хворобливий стан психіки. Значення медичного критерію для визнання особи неосудною. Ознаки юридичного критерію неосудності: інтелектуальна та вольова. Значення юридичного критерію неосудності. Співвідношення юридичного та медичного критеріїв неосудності. Наслідки визнання особи неосудною. Обмежена осудність та її критерії та кримінально–правове значення. Особливості кримінальної відповідальності за злочин, вчинений в стані сп'яніння.

1.8. СУБ'ЄКТИВНА СТОРОНА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Поняття суб'єктивної сторони кримінального правопорушення та її значення. Ознаки суб'єктивної сторони: обов'язкові та факультативні. Поняття вини. Сутність та зміст вини. Ступінь вини як кримінально–правове поняття. Спірні питання щодо вини в науці кримінального права. Підстави (критерії) поділу вини на форми та види. Кримінально–правове значення поділу на форми і види. Умисел як форма вини. Види умислу, що передбачені в чинному КК України: прямий і непрямий. Особливості змісту інтелектуального та вольового моментів прямого та непрямого умислу. Відмінність непрямого умислу від прямого. Види умислу, що виділяються в теорії та практиці кримінального права: задалегідь обдуманий умисел та раптовий; види раптового: простий і афектований; визначений (конкретизований) умисел та невизначений (неконкретизований). Кримінально–правове значення зазначених видів умислу. Необережність як форма вини. Види необережності, що передбачені в чинному КК України. Кримінальнопротиправна самовпевненість, її інтелектуальний та вольовий моменти. Відмінність кримінальнопротиправної самовпевненості від непрямого умислу. Кримінальнопротиправна недбалість, її інтелектуальний та вольовий моменти. Об'єктивний та суб'єктивний критерії кримінальнопротиправної недбалості та їх значення. Випадок (казус) як невинне заподіяння суспільно небезпечних наслідків. Відмінність казусу від кримінально протиправної недбалості. Кримінальні правопорушення з двома формами вини, їх ознаки та значення для кваліфікації. Мотив і мета як факультативні ознаки суб'єктивної сторони. Мотив кримінального правопорушення, його види та вплив на кримінальну відповідальність і покарання. Мета кримінального правопорушення та її особливості як ознаки складу злочину. Кримінально–правове значення мотивів і цілей. Помилка в кримінальному праві. Поняття та види помилок в кримінальному праві. Юридична помилка, її види і вплив на кримінальну відповідальність особи. Фактична помилка, її види і вплив на вину та кримінально–правову оцінку поведінки особи.

1.9. СТАДІЇ ВЧИНЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Поняття стадій кримінального правопорушення. Види стадій вчинення умисного кримінального правопорушення: готування до кримінального правопорушення, замах на кримінальне правопорушення, закінчене кримінальне правопорушення. Закінчене кримінальне правопорушення та незакінчене кримінальне правопорушення. Момент закінчення видів умисних кримінальних правопорушень залежно від особливостей їх складів, сформульованих в законі (матеріальний, формальний, скорочений). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки незакінченого кримінального правопорушення (готування та замах). Готування до кримінального правопорушення. Поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки готування до кримінального правопорушення. Відмінність готування до кримінального правопорушення від виявлення умислу вчинити кримінальне правопорушення. Замах на кримінальне правопорушення: поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки, види замаху (закінчений та незакінчений). Види замаху в теорії кримінального права: замах на непридатний об'єкт та замах з непридатними засобами. Особливості кваліфікації замаху на кримінальне правопорушення. Відмінність замаху на кримінальне правопорушення від готування до кримінального правопорушення та від закінченого кримінального правопорушення. Кримінальна відповідальність за незакінчене кримінальне правопорушення. Добровільна відмова при незакінченому кримінальному правопорушенні. Поняття та ознаки добровільної відмови. Кримінально–правові наслідки добровільної відмови від закінчення кримінального правопорушення. Діяльне каяття в здійсненні кримінального правопорушення. Відмінність добровільної відмови від діяльного каяття.

1.10. СПІВУЧАСТЬ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВОПОРУШЕННІ

Поняття співучасті у кримінальному правопорушенні. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки співучасті. Підстави кримінальної відповідальності за співучасть у кримінальному правопорушенні. Види співучасників кримінального правопорушення за чинним КК України. Кримінально–правова характеристика кримінальнопротиправної діяльності виконавця, організатора, підбурювача і пособника. Межі кримінальної відповідальності співучасників кримінального правопорушення. Форми співучасті у кримінальному правопорушенні. Співвиконавство і співучасть з розподілом ролей як форми співучасті у кримінальному правопорушенні. Кримінально–правова характеристика форм співучасті, передбачених у ст. 28 КК України – група осіб, група осіб за попередньою змовою, організована група, злочинна організація; проблеми їх розмежування. Відповідальність та кваліфікація дій співучасників при різних формах співучасті. Кримінальна відповідальність співучасників та організаторів і учасників організованих груп і злочинних організацій. Спеціальні питання відповідальності співучасників. Співучасть у кримінальному правопорушенні зі спеціальним суб'єктом. Екссес виконавця.

Види ексцесу виконавця. Кваліфікація дій співучасників при ексцесі виконавця, невдалому підбурюванні або пособництві. Особливості добровільної відмови при співучасті у кримінальному правопорушенні. Причетність до кримінального правопорушення: поняття та підстави кримінальної відповідальності за неї. Види причетності: заздалегідь не обіцяне приховування кримінального правопорушення; заздалегідь не обіцяне придбання чи збут майна, добутого кримінальнопротиправним шляхом; потурання кримінальному правопорушенню: неповідомлення про кримінальне правопорушення. Відмінність причетності до кримінального правопорушення від співучасті у кримінальному правопорушенні.

1.11. МНОЖИННІСТЬ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Поняття множинності кримінальних правопорушень в кримінальному праві. Юридична характеристика множинності кримінальних правопорушень. Відмежування множинності кримінальних правопорушень від одиначного кримінального правопорушення: триваючого, продовжуваного, складеного. Повторність кримінальних правопорушень. Специфічні ознаки повторності кримінальних правопорушень. Види повторності. Кримінально–правове значення повторності кримінальних правопорушень. Сукупність кримінальних правопорушень. Види сукупності кримінальних правопорушень: ідеальна, реальна. Відмінність сукупності кримінальних правопорушень від конкуренції норм. Кримінально–правове значення сукупності кримінальних правопорушень. Рецидив кримінальних правопорушень. Види рецидиву: загальний і спеціальний, простий і складний. Значення рецидиву для кваліфікації кримінального правопорушення і для призначення покарання.

1.12. ОБСТАВИНИ, ЩО ВИКЛЮЧАЮТЬ КРИМІНАЛЬНУ ПРОТИПРАВНІСТЬ ДІЯННЯ

Поняття та види обставин, що виключають кримінальнупротивність діяння. Проблеми класифікації цих обставин в науці кримінального права. Необхідна оборона як обставина, що виключає кримінальнупротивність діяння: поняття, ознаки, умови правомірності. Характеристика та ознаки посягання як підстави для оборони. Ознаки захисту при необхідній обороні. Перевищення меж необхідної оборони. Уявна оборона: поняття та вплив на кваліфікацію. Провокація оборони. Затримання особи, яка вчинила злочин як обставина, що виключає кримінальнупротивність діяння: поняття, ознаки та умови правомірності. Відмінність від необхідної оборони. Поняття перевищення заходів, необхідних для затримання правопорушника. Крайня необхідність як обставина, що виключає кримінальнупротивність діяння: поняття, ознаки, умови правомірності. Відмінність крайньої необхідності від необхідної оборони. Перевищення меж крайньої необхідності, проблеми відповідальності за порушення умов правомірності спричинення шкоди в стані крайньої необхідності. Фізичний або психічний примус як обставина, що

виключає кримінальну протиправність діяння. Вирішення питання про кримінальну відповідальність при фізичному примусі, а також при психічному примусі. Виконання наказу або розпорядження як обставина, що виключає кримінальну протиправність діяння. Поняття і ознаки законного наказу. Поняття явно злочинного наказу або розпорядження. Проблеми відповідальності особи, яка віддала явно злочинний наказ або розпорядження, і особи, яка виконала такий наказ. Діяння, пов'язане з ризиком. Поняття виправданого ризику, його підстави та ознаки. Види ризику у науці кримінального права. Умови, за яких ризик не визнається виправданим. Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації. Поняття суб'єкта заподіяння шкоди. Відповідальність при перевищенні меж заподіяння шкоди. Виконання обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України.

1.13. ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Поняття звільнення від кримінальної відповідальності. Юридична природа та соціально-правові передумови існування інституту звільнення від кримінальної відповідальності в сучасному кримінальному праві. Підстави звільнення від кримінальної відповідальності. Види звільнення від кримінальної відповідальності за чинним КК України. Загальна характеристика та особливості звільнення від кримінальної відповідальності: звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям; звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим; звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки; звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із зміною обстановки; звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності; спеціальні види звільнення від кримінальної відповідальності, передбачені в Особливій частині Кримінального кодексу України.

1.14. ПОКАРАННЯ ТА ЙОГО ВИДИ

Поняття покарання. Ознаки та суть покарання. Покарання в системі заходів кримінально-правового впливу. Проблеми визначення поняття покарання в кримінальному праві. Мета покарання. Спірні питання визначення мети покарання в науці кримінального права. Поняття спеціальної та загальної превенції як складових мети покарання. Система покарань. Поняття та основні ознаки (характеристики) системи покарань за чинним КК України. Основні, додаткові покарання, покарання, що можуть призначатися і як основні, і як додаткові. Характеристика окремих видів покарань: штраф; позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу; позбавлення права займати певні посади або займатися певною діяльністю; громадські роботи; виправні роботи; службові обмеження для

військовослужбовців; конфіскація майна; арешт; обмеження волі; тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців; позбавлення волі на певний строк; довічне позбавлення волі.

1.15. ПРИЗНАЧЕННЯ ПОКАРАННЯ

Принципи призначення покарання: законність покарання, гуманність покарання, індивідуалізація покарання. Загальні засади призначення покарання, їх юридична природа та загальний зміст. Призначення покарання в межах, встановлених статтею закону, яка передбачає відповідальність за вчинений злочин. Дотримання при призначенні покарання положень Загальної частини КК України. Врахування при призначенні покарання ступеню тяжкості вчиненого злочину, особи винного та обставин справи, що пом'якшують та обтяжують відповідальність. Роль правосвідомості суду (судді) при призначенні покарання. Поняття обставин, які пом'якшують і обтяжують покарання. Призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення та кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті. Призначення покарання більш м'якого, ніж передбачено законом. Підстави застосування ст. 69 КК та види призначення покарання більш м'якого, ніж передбачено законом. Призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень. Законодавчі системи призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень. Правила призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень у кримінальному законі України. Межі остаточного покарання, що призначається за сукупністю кримінальних правопорушень. Умови, порядок та принципи призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень, за які особа засуджується одним вироком. Особливості призначення покарання при вчиненні кількох кримінальних правопорушень, за які особа засуджується кількома вирокami. Призначення покарання за сукупністю вироків. Умови, порядок та принципи призначення покарання за кількома вирокami. Межі остаточного покарання, що призначаються за кількома вирокami. Особливості та порядок призначення покарання особі, яка засуджується за сукупністю кримінальних правопорушень та за кількома вирокami одночасно.

1.16. ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД ПОКАРАННЯ ТА ЙОГО ВІДБУВАННЯ

Загальні підстави звільнення від покарання. Поняття звільнення від покарання. Юридична природа інституту звільнення від покарання. Підстави звільнення від покарання за чинним КК України: звільнення від покарання у зв'язку з втратою особою суспільної небезпечності; звільнення від відбування покарання з випробуванням; звільнення від відбування покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років; звільнення від відбування покарання у зв'язку з закінченням строків давності виконання обвинувального вироку; рішення Конституційного суду щодо неконституційності положень ст. 81 КК про умовно–дострокове звільнення від відбування покарання та ст. 82 КК про заміну невідбутої частини покарання

більш м'яким; звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років; звільнення від відбування покарання за хворобою; амністія і помилування. Поняття амністії та її значення. Види амністії: повна і часткова. Правові наслідки амністії. Поняття та правові наслідки помилування. Відмінність помилування від амністії.

1.17. СУДИМІСТЬ

Поняття судимості. Судимість як негативний правовий статус особи. Зміст поняття судимості. Кримінально–правові наслідки та загальноправові наслідки судимості. Погашення судимості, поняття та умови. Диференційовані строки погашення судимості залежно від виду і строку покарання, відбутого винним. Строки погашення судимості. Зняття судимості.

1.18. ОБМЕЖУВАЛЬНІ ЗАХОДИ

Поняття та види обмежувальних заходів, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство. Контроль за поведінкою засуджених, до яких застосовано обмежувальні заходи.

1.19. ІНШІ ЗАХОДИ КРИМІНАЛЬНО–ПРАВОВОГО ХАРАКТЕРУ

Поняття примусових заходів медичного характеру. Підстава та мета застосування примусових заходів медичного характеру. Особи, до яких можуть бути застосовані судом примусові заходи медичного характеру. Види примусових заходів медичного характеру. Вичерпний перелік примусових заходів медичного характеру, передбачений у ст.94 КК України. Примусове лікування. Поняття та підстави застосування. Спеціальна конфіскація. Випадки спеціальної конфіскації.

1.20. ЗАХОДИ КРИМІНАЛЬНО–ПРАВОВОГО ХАРАКТЕРУ ЩОДО ЮРИДИЧНИХ ОСІБ

Підстави для застосування до юридичних осіб заходів кримінально–правового характеру. Види заходів. Загальні правила застосування до юридичних осіб заходів кримінально–правового характеру. Застосування до юридичних осіб заходів кримінально–правового характеру за сукупністю злочинів.

1.21. ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА ПОКАРАННЯ НЕПОВНОЛІТНІХ

Звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності. Поняття, види та особливості застосування примусових заходів виховного характеру.

Види покарань, що застосовуються до неповнолітнього і особливості їх призначення. Основні види покарання: штраф, громадські роботи, виправні роботи, арешт, позбавлення волі на певний строк. Особливості звільнення неповнолітніх від покарання та його відбування. Звільнення від покарання із застосуванням примусових заходів виховного характеру. Звільнення від відбування покарання з випробуванням. Звільнення від покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання.

1.22. КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ОХОРОНА ПРАВ ТА СВОБОД ОСОБИ В УКРАЇНІ

Кримінально-правова охорона життя особи в Україні. Види кримінальних правопорушень проти життя особи. Поняття, ознаки та види вбивства. Умисне вбивство. Поняття та види. Умисне вбивство без кваліфікуючих і пом'якшуючих ознак. Умисне вбивство за наявності кваліфікуючих ознак. Умисне вбивство при пом'якшуючих обставинах, його види. Кримінально-правова охорона здоров'я особи в Україні. Загальна характеристика злочинів проти здоров'я особи та їхні види. Тілесні ушкодження. Поняття, ознаки та види тілесних ушкоджень. Умисне тяжке тілесне ушкодження. Умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження. Умисне легке тілесне ушкодження. Домашнє насильство. Кримінально-правова охорона безпеки особи в Україні. Загальна характеристика злочинів, що посягають на безпеку особи в Україні. Залишення в небезпеці. Ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані. Кримінально-правова охорона особистої свободи в Україні. Незаконне позбавлення волі або викрадення людини. Насильницьке знискування. Захоплення заручників. Підміна чужої дитини. Торгівля людьми або інша незаконна угода щодо людини. Експлуатація дітей. Незаконне поміщення в психіатричний заклад. Кримінально-правова охорона статевої свободи та статевої недоторканості особи. Загальна характеристика злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканості. Примушування до шлюбу. Зґвалтування. Сексуальне насильство. Примушування до вступу в статевий зв'язок. Поняття, загальна характеристика злочинів проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина.

1.23. КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ОХОРОНА ВЛАСНОСТІ, ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ДОВКІЛЛЯ В УКРАЇНІ

Кримінально-правова охорона власності в Україні. Поняття і загальні ознаки кримінальних правопорушень проти власності. Об'єкт злочинів проти власності. Майно як предмет злочинів проти власності. Його ознаки: фізична, юридична, економічна. Поняття та загальна характеристика розкрадання чужого майна. Загальні кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінальних правопорушень, які містять ознаки розкрадання. Способи (форми) розкрадання. Види розкрадання. Крадіжка. Грабіж. Розбій. Вимагання.

Шахрайство. Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем. Кримінально–правова охорона господарської діяльності в Україні. Поняття, загальна характеристика і види кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності. Співвідношення понять «господарська діяльність» та «підприємницька діяльність». Виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою збуту або збут підроблених грошей, державних цінних паперів чи білетів державної лотереї. Контрабанда. Незаконне використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги. Незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів. Легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом. Ухилення від сплати податків, зборів, інших платежів. Незаконна діяльність з організації або проведення азартних ігор, лотерей. Шахрайство з фінансовими ресурсами. Кримінально–правова охорона доквілля. Поняття, загальна характеристика і види злочинів проти доквілля. Родовий об’єкт злочинів проти доквілля. Предмет злочинів проти доквілля. Незаконне полювання.

1.24. КРИМІНАЛЬНО–ПРАВОВА ОХОРОНА ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ, БЕЗПЕКИ ВИРОБНИЦТВА, БЕЗПЕКИ РУХУ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТРАНСПОРТУ

Кримінально–правова охорона громадської безпеки в Україні. Громадська безпека як родовий об’єкт, його поняття, значення охорони. Система та види кримінальних правопорушень проти суспільної безпеки. Кримінальна відповідальність за створення та діяльність злочинних організацій в Україні (створення злочинної організації; сприяння учасникам злочинних організацій та укриття їх злочинної діяльності; бандитизм; створення терористичної групи чи терористичної організації; створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань). Кримінальна відповідальність за терористичну діяльність в Україні (терористичний акт; втягнення у вчинення терористичного акту; публічні заклики до вчинення терористичного акту; створення терористичної групи чи терористичної організації тощо). Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами. Кримінально–правова охорона безпеки виробництва в Україні. Поняття та система злочинів проти безпеки виробництва. Кримінально–правова охорона безпеки руху та експлуатації транспорту в Україні. Порушення правил безпеки руху або експлуатації залізничного, водного чи повітряного транспорту. Поняття транспортного засобу. Незаконне заволодіння транспортним засобом.

1.25. КРИМІНАЛЬНО–ПРАВОВА ОХОРОНА НАЦІОНАЛЬНОЇ ТА МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ

Кримінально–правова охорона основ національної безпеки України. Поняття, загальна характеристика та види кримінальних правопорушень проти

основ національної безпеки України. Родовий об'єкт кримінальних правопорушень. Кримінально–правова охорона основ міжнародної безпеки. Кримінальна відповідальність за колабораційну діяльність. Кримінальна відповідальність за пособництво державі-агресору. Кримінальна відповідальність за несанкціоноване поширення інформації про направлення, переміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україну, рух, переміщення або розміщення Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань, вчинене в умовах воєнного або надзвичайного стану. Поняття, загальна характеристика та види кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства і міжнародного правопорядку, відмінність від злочинів міжнародного характеру. Їх суспільна небезпечність.

1.26. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ ТА МОРАЛЬНОСТІ

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності. кримінальних правопорушень проти громадського порядку. Групове порушення громадського порядку. Масові заворушення. Заклики до вчинення дій, що загрожують громадському порядку. Хуліганство. Злочини проти моральності. Наруга над могилою, іншим місцем поховання або над тілом померлого. Жорстоке поводження з тваринами. Ввезення, виготовлення або розповсюдження творів, що пропагують культ насильства і жорстокості. Ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів. Створення або утримання місць розпусти і звідництва. Сутенерство або втягнення особи в заняття проституцією. Втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність. Проблеми вдосконалення законодавства про злочини проти громадського порядку та моральності.

1.27. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН, ЇХ АНАЛОГІВ АБО ПРЕКУРСОРІВ ТА ІНШІ ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Поняття, характеристика й види кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів. Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Викрадення, привласнення, вимагання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів чи заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Незаконного введення в організм наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Поняття схиляння до вживання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Незаконне публічне вживання наркотичних засобів. Поняття організації або утримання місць для незаконного вживання, виробництва чи виготовлення наркотичних засобів або їх аналогів. Схиляння неповнолітніх до вживання одурманюючих

засобів. Злочини, що посягають на встановлений порядок, спрямований на попередження, виникнення та поширення епідемії. Поняття порушення правил поведіння з мікробіологічними або іншими біологічними агентами чи токсинами. Поняття заготівлі, перероблення або збування радіоактивно забруднених продуктів харчування чи іншої продукції. Проблемні питання щодо кваліфікації злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення.

1.28. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДЕРЖАВНОЇ ТАЄМНИЦІ, НЕДОТОРКАНОСТІ ДЕРЖАВНИХ КОРДОНІВ, ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИЗОВУ ТА МОБІЛІЗАЦІЇ

Поняття, характеристика кримінальних правопорушень у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку зберігання таємниці чи конфіденційної інформації. Розголошення державної таємниці. Втрата документів, що містять державну таємницю. Передача або збирання відомостей, що становлять службову інформацію, зібрану у процесі оперативно-розшукової, контррозвідувальної діяльності, у сфері оборони країни. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку перетинання державного кордону, міжнародних польотів. Незаконне переправлення осіб через державний кордон України. Порушення правил міжнародних польотів. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку формування Збройних сил України. Ухилення від проходження служби цивільного захисту в особливий період (крім відбудовного періоду) чи у разі проведення цільової мобілізації. Ухилення від призову на строкову військову службу. Ухилення від призову за мобілізацією. Ухилення від військового обліку або спеціальних зборів. Проблеми вдосконалення кримінальної відповідальності за злочини у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації.

1.29. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ АВТОРИТЕТУ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ, ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА ОБ'ЄДНАНЬ ГРОМАДЯН

Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян.

Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку діяльності органів державної влади, місцевого самоврядування, громадських формувань, окремих громадян, пов'язані з незаконним впливом на її суб'єктів чи з перешкоджанням їх діяльності. Опір представникові влади, працівникові правоохоронного органу, державному виконавцю, члену громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовцеві, уповноваженій особі Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. Втручання у діяльність працівника правоохоронного органу, працівника державної виконавчої служби. Втручання у діяльність державного

діяча. Погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу. Погроза або насильство щодо державного або громадського діяча. Умисне знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу. Захоплення представника влади або працівника правоохоронного органу як заручника. Погроза або насильство щодо службової особи чи громадянина, який виконує громадський обов'язок.

Підроблення документів, печаток, штампів та бланків, збут чи використання підроблених документів, печаток, штампів. Наруга над державними символами. Викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем або їх пошкодження. Умисне пошкодження ліній зв'язку.

1.30. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ПОВ'ЯЗАНОЇ З НАДАННЯМ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ

Поняття, загальна характеристика та види кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг. Зловживання владою або службовим становищем. Службове підроблення. Службова недбалість. Зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми. Зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги. Декларування недостовірної інформації. Незаконне збагачення. Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі. Зловживання впливом. Підкуп службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми. Протиправний вплив на результати офіційних спортивних змагань. Підкуп особи, яка надає публічні послуги. Провокація підкупу. Проблеми вдосконалення законодавства за злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

1.31. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ПРАВОСУДДЯ

Кримінальні правопорушення, що посягають на відносини, які забезпечують реалізацію конституційних принципів діяльності органів розслідування, прокуратури і суду. Завідомо незаконні затримання, привід, домашній арешт або тримання під вартою. Притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності. Порушення права на захист. Постановлення суддею (суддями) завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови.

Кримінальні правопорушення, що посягають на відносини, що забезпечують особисту безпеку, честі та гідність осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві. Погроза або насильство щодо судді, народного засідателя чи присяжного. Умисне знищення або пошкодження майна судді, народного засідателя чи присяжного. Посягання на життя судді, народного

засідателя чи присяжного у зв'язку з їх діяльністю, пов'язаною із здійсненням правосуддя. Невжиття заходів безпеки щодо осіб, взятих під захист. Розголошення відомостей про заходи безпеки щодо осіб, взятих під захист. Погроза або насильство щодо захисника чи представника особи. Умисне знищення або пошкодження майна захисника чи представника особи. Посягання на життя захисника чи представника особи у зв'язку з діяльністю, пов'язаною з наданням правової допомоги.

Кримінальні правопорушення, що посягають на відносини, що забезпечують одержання достовірних доказів та висновків у справі. Примушування давати показання. Втручання в діяльність судових органів. Завідомо неправдиве повідомлення про вчинення злочину. Завідомо неправдиве показання. Відмова свідка від давання показань або відмова експерта чи перекладача від викладення покладених на них обов'язків. Перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого, експерта, примушування їх до відмови від давання показань чи висновку. Втручання в діяльність захисника чи представника особи.

Кримінальні правопорушення, що посягають на відносини, що забезпечують своєчасне присічення та розкриття злочинів. Розголошення даних оперативно-розшукової діяльності, досудового розслідування. Приховування злочину.

Кримінальні правопорушення проти правосуддя, що посягають на відносини, які забезпечують виконання вироку (рішення) і призначеного до відбування покарання. Невиконання судового рішення. Ухилення від відбування покарання у виді обмеження волі та у виді позбавлення волі. Злісна непокоря вимогам адміністрації установи виконання покарань. Дії, що дезорганізують роботу установ виконання покарань. Втеча з місця позбавлення волі або з-під варти. Втеча із спеціалізованого лікувального закладу. Порушення правил адміністративного нагляду. Проблеми вдосконалення законодавства про Кримінальні правопорушення проти правосуддя.

1.32. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ВСТАНОВЛЕНОГО ПОРЯДКУ НЕСЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ (ВІЙСЬКОВІ ПРАВОПОРУШЕННЯ)

Поняття, загальна характеристика й види військових кримінальних правопорушень. Кримінальні правопорушення проти порядку підлеглості та військової честі. Кримінальні правопорушення проти порядку проходження військової служби. Кримінальні правопорушення проти порядку користування військовим майном та його збереження. Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації військової техніки. Кримінальні правопорушення проти порядку несення окремих видів військової служби. Кримінальні правопорушення проти порядку збереження військової таємниці. Кримінальні правопорушення проти авторитету і правомірної діяльності військових формувань і правоохоронних органів. Кримінальні правопорушення проти порядку ведення бойових дій, вимог законів і звичаїв війни. Образа честі і гідності військовослужбовця, погроза військовослужбовцю

1.33. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ МИРУ, БЕЗПЕКИ ЛЮДСТВА ТА МІЖНАРОДНОГО ПРАВОПОРЯДКУ

Пропаганда війни. Виготовлення, поширення комуністичної, нацистської символіки та пропаганда комуністичного та націонал–соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів. Виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії Російської Федерації проти України, глорифікація її учасників. Планування, підготовка, розв’язування та ведення агресивної війни. Порушення законів та звичаїв війни. Застосування зброї масового знищення. Розроблення, виробництво, придбання, збут, транспортування зброї масового знищення. Екоцид. Геноцид. Посягання на життя представника іноземної держави. Злочини проти осіб та установ, що мають міжнародний захист. Незаконне використання символіки Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала. Піратство. Найманство.

ТЕМА 2

НАУКОВО–ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ КРИМІНОЛОГІЇ

2.1. ПОНЯТТЯ, ПРЕДМЕТ, СИСТЕМА ТА ЗАВДАННЯ КРИМІНОЛОГІЇ

Поняття кримінології. Кримінологія як загальнотеоретична соціолого–правова наука та навчальна дисципліна. Походження назви науки. Предмет кримінології. Загальна характеристика предмета кримінології. Чотири блока проблем, що входять до предмету кримінології: злочинність, особа злочинця, причини та умови злочинності, запобігання злочинності. Їх стисла характеристика. Кримінологія – міждисциплінарна галузь знань. Місце кримінології в системі юридичних та інших наук. Взаємодія кримінології з кримінальним правом та іншими науками кримінально–правового циклу: кримінальним процесом, криміналістикою, кримінально–виконавчим правом. Використання в кримінології даних кримінально–правової статистики. Зв’язок кримінології з іншими юридичними науками: цивільним правом, сімейним, адміністративним, трудовим. Співвідношення кримінології із суспільними та природними науками: з економікою, соціологією, демографією, психологією, географією та іншими. Система кримінології. Загальна та Особлива частини кримінології. Загальнотеоретичні, початкові для науки та практики проблеми, що включені до Загальної частини. Особлива частина – кримінологічна характеристика видів злочинів, що виділяються за змістом злочинних дій або за особливостями контингенту злочинців. Завдання та функції кримінології. Аналітична, прогностична, експертна, міжнародна та інші.

2.2. ІСТОРІЯ КРИМІНОЛОГІЇ ТА КРИМІНОЛОГІЧНИХ КОНЦЕПЦІЙ

Періодизація історії кримінології. Наукове усвідомлення проблеми злочинності та боротьби з нею з другої половини XVIII ст., виникнення науки про злочинність. Три періоди в розвитку кримінології: класичний,

позитивістський, сучасний. Стисла характеристика класичного періоду. Ч.Беккарія та І. Бентам як визначні представники класичної кримінології. Позитивістський період. Філософія позитивізму як основа кримінологічних учень позитивістського періоду. Позитивістська кримінологія розвивається в двох основних напрямках: біологічному та соціологічному. Біологічний напрямок – антропологічна (туринська) школа. Основоположник – Ч.Ломброзо.

Соціологічний напрямок використовує в якості ідейної основи соціологію О.Конта. Ідея соціальної обумовленості злочинної поведінки. Кримінологічні ідеї класичної школи кримінального права. Книга Ч.Беккарія «Про злочини та покарання». Ідеї туринської школи. Робота Ч.Ломброзо «Злочинна людина». Класифікація злочинців по Ч.Ломброзо. Теорія соціальної дезорганізації. Ідеї Е.Дюркгейма. Теорія диференційованого зв'язку. «Принципи кримінології» Е.Сатерленда. Соціальна психологія як основа даної теорії. Психологічні підходи. Акцент на особі злочинця. Р.Гарофало. Теорія небезпечного стану. Книга Р.Гарофало «Критерії небезпечного стану». Основні положення теорії небезпечного стану. Кримінологія в дореволюційній Росії та в СРСР. Кримінологія в Україні.

2.3. МЕТОДОЛОГІЯ КРИМІНОЛОГІЇ. МЕТОДИКА КРИМІНОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Матеріалізм як методологічна основа вітчизняної кримінології. Застосування положень матеріалізму до вивчення злочинності, її причин та умов, особи злочинця. Побудова кримінологічних теорій вітчизняної кримінології у відповідності з матеріалістичним розумінням історії. Закони та категорії філософії, які кримінологія використовує з метою наукового аналізу: необхідність і випадковість, причина та умова, сутність і явище та інші. Поняття методики кримінологічних досліджень. Комплексність методики кримінологічних досліджень, що визначається міждисциплінарністю кримінології. Поєднання соціологічних та правових методів – характерна особливість методики кримінологічних досліджень. Стадії кримінологічного дослідження. Програма кримінологічного дослідження. Форма та зміст програми, її розділи. Мета та завдання дослідження. Система методів кримінологічних досліджень. Анкетний метод. Переваги та недоліки анкетного методу як найбільш поширеного в кримінологічних дослідженнях. Види анкет. Вимоги, що ставляться до формулювання питань та до їх розташування. Види питань, що ставляться в анкеті. Організація проведення анкетного опитування. Процедура узагальнення анкет. Оцінка результатів анкетного опитування. Інтерв'ю. Основні методичні вимоги до проведення інтерв'ю. Показники результативності інтерв'ю. Мета використання в кримінологічних дослідженнях експертних оцінок – думок, що висловлюються по певним питанням, групою спеціально підібраних експертів з числа осіб, що добре знають досліджувану проблему. Спостереження як безпосереднє сприйняття самим дослідником і пряме реєстрування ним фактів, що стосуються об'єктів, які досліджуються. Види спостереження. Завдання та певна обмеженість використання цього методу в кримінологічних дослідженнях. Психологічні

методи в кримінологічних дослідженнях. Психологічні тести як діагностичні методики вивчення особи правопорушників. Соціометрія. Основні завдання використання статистичних методів в кримінології. Види статистичних спостережень. Аналіз статистичних даних про злочинність, показники злочинності. Поняття документального методу.

2.4. ЗЛОЧИННІСТЬ, ЇЇ ПРОЯВИ ТА ПОКАЗНИКИ ВИМІРЮВАННЯ

Поняття злочинності, її кримінологічні ознаки. Уявлення про злочинність як про один із видів поведінки, що відхиляється від норми. Співвідношення злочинності і злочину. Основні якісно-кількісні показники злочинності: стан (рівень) злочинності, структура злочинності, динаміка злочинності. Поняття рівня злочинності. Показники вимірювання рівня злочинності. Індекс (або коефіцієнт) злочинності. Значення цього показника при вивченні злочинності. Компоненти рівня злочинності (дані про злочини). Поняття латентної злочинності. Причини латентності злочинності, методи її виявлення. Рівень латентності окремих видів злочинів: високолатентні та низьколатентні злочини.

Поняття структури злочинності. Значення дослідження структури злочинності. Основні показники структури злочинності: співвідношення категорій злочинів за їх тяжкістю; співвідношення умисних та необережних злочинів; співвідношення найбільш поширених злочинів та інші показники. Територіальна неоднаковість злочинності. Особливості якісних та кількісних відмінностей, закономірності та причини, що їх викликають. Злочинність сіла та міста, географія злочинності. Поняття динаміки злочинності. Науково-практична мета аналізу динаміки злочинності. Соціальні та правові явища, що впливають на рівень, структуру та динаміку злочинності – економічні, історичні, політичні умови життя суспільства, зміни в кримінальному законодавстві. «Ціна» злочинності.

2.5. ДЕТЕРМІНАЦІЯ ЗЛОЧИННОСТІ

Причини та умови злочинності як один із чотирьох блоків проблем, що входять до предмету кримінології. Методологічна база вивчення причин та умов злочинності. Філософські положення щодо причинного зв'язку. Вчення про детермінізм як сукупність та взаємодію причин та умов. Поняття детермінанти явища в філософії. Поняття криміногенної детермінанти. Поняття причинності – однієї із форм детермінації як об'єктивного зв'язку між явищами, одне з яких (причина) породжує інше (наслідок). Різноманітність зв'язків між явищами природи і суспільства. Відмінність причинного зв'язку від інших видів зв'язку – зв'язку в часі, в просторі, функціонального, системно-структурного, зв'язку станів та інших. Складний, ієрархічний характер причинного зв'язку. Генетичний характер причинного зв'язку – причина викликає наслідок. Зумовлювання як вид детермінації. Системний підхід до дослідження причин та умов злочинності. Причини та умови злочинності. Кримінологічне

значення виявлення причин та умов злочинності. Класифікація причин в філософській літературі. Класифікація причин та умов злочинності. Умови, що сприяють вчиненню злочинів. Причини та умови злочинності в Україні на сучасному етапі.

2.6. МЕХАНІЗМ ЗЛОЧИННОЇ ПОВЕДІНКИ. ВІКТИМОЛОГІЯ

Поняття причин та умов конкретного злочину. Причини конкретного злочину як індивідуальне виявлення загального – причин, що детермінують злочинність в цілому. Співвідношення поняття «злочинна поведінка» із поняттям «злочин», що зафіксовано в законі. Вчинення конкретного злочину як результат взаємодії негативних морально–психологічних властивостей особи, що склалися під впливом несприятливих умов формування індивіда, та зовнішніх об'єктивних обставин, що утворюють ситуацію злочину. Два джерела взаємодії особи із соціальною дійсністю при скоєнні конкретного злочину: рівень умов морального формування індивіда та рівень конкретної ситуації скоєння злочину.

Поняття механізму злочинної поведінки та його трьох основних етапів: мотивація скоєння злочину, планування злочинного діяння, виконання злочину і настання наслідків. Соціально–психологічний механізм скоєння конкретного злочину. Потреби особи, її життєві плани та інтереси, які при взаємодії із системою ціннісних орієнтацій породжують мотиви злочинної поведінки. Мотивація злочинної поведінки як невід'ємний її елемент. Класифікація мотивів злочинної поведінки. Конкретизація мотивації в прийнятті рішення щодо скоєння протиправного вчинку та реалізація цього рішення. Умови несприятливого формування особи та їх роль у скоєнні злочину. Сім'я. Обставини, що впливають на моральне формування особи в сім'ї. Недоліки виховної роботи школи в системі умов криміногенно–несприятливого формування особи. Криміногенний вплив на особу негативного побутового, виробничого, дозвільного середовища спілкування. Поняття та роль конкретної життєвої ситуації в формуванні та реалізації наміру скоїти злочин. Ситуація злочину – особлива сфера взаємодії особи із соціальним середовищем, де можливість особи скоїти злочин реалізується у дійсність. Елементи та класифікація криміногенних ситуацій. Кримінологічна віктимологія – учення про потерпілого та його поведінку. Індивідуальний рівень вивчення віктимологією потерпілого як фактору, що впливає на появу та розвиток наміру майбутнього злочинця скоїти злочин. Види поведінки потерпілого. Віктимність як сукупність властивостей особи та соціального статусу потерпілого. Класифікація потерпілих. Значення видів віктимної поведінки.

2.7. ОСОБА ЗЛОЧИНЦЯ

Особа злочинця як необхідний елемент аналізу злочинності. Поняття особи злочинця як основної ланки механізму злочинної поведінки, як сукупності властивостей, ознак, зв'язків, відносин, що характеризують особу, що скоїла злочин, та впливають на її злочинну поведінку. Завдання та значення вивчення особи злочинця. Співвідношення поняття особи злочинця із суміжними

поняттями (суб'єкт злочину, підсудний, засуджений). Проблема особи злочинця, її розробка різними кримінологічними школами. Поява книги Ч.Ломброзо «Злочинна людина» та її вплив на науку про злочинність. Загально-філософське поняття особи та його зв'язок з кримінологічним поняттям особи злочинця. Співвідношення поняття «особа» з поняттям «людина». Особа як система взаємопов'язаних рис, властивостей і якостей учасника і носія суспільних відносин. Рівні кримінологічного вивчення особи злочинця – індивідуальний, груповий, загально-соціальний. Аналіз розвитку особи людини, дослідження діалектичного зв'язку компонентів, що складають природу людини. Взаємодія особи злочинця із суспільними умовами її існування. Співвідношення соціального і біологічного в особі злочинця. Різні наукові точки зору на цю проблеми. Взаємодія генетичної та соціальної програм та їх роль в індивідуальному розвитку особи. Вплив біологічних факторів на злочинну поведінку. Проблема фізичних та психічних аномалій, які впливають на поведінку людини. Розробка проблеми психічних аномалій у вітчизняній кримінології. Зв'язок між окремими видами психічних аномалій та окремими видами злочинів. Основні риси кримінологічної характеристики особи злочинця. Структура особи злочинця. Соціально-демографічна характеристика особи злочинця. Показники співвідношення осіб жіночої та чоловічої статі серед злочинців. Співвідношення різних вікових груп злочинців. Характеристика рівня освіти осіб, що скоїли злочин. Сімейний стан та його зміна у осіб, що скоїли злочин, вплив цього фактору на формування особових якостей. Характеристика особи злочинців за соціальним станом та родом занять.

Соціально-рольова характеристика особи злочинця. Система соціальних ролей злочинця. Характеристика ціннісних орієнтацій і мотиваційної сфери особи злочинця. Специфіка інтересів, відношення до основних видів соціальної діяльності. Деформація структури і змісту психології злочинця. Особливості злочинної мотивації. Типологія особи злочинця і класифікація злочинців. Критерії типології: а) за характером і змістом мотивації злочинної поведінки; б) за глибиною і стійкістю криміногенної мотивації та взаємопов'язаних з нею переконань, ціннісних орієнтацій. Практичне значення класифікації злочинців.

2.8. ЗАПОБІГАННЯ ЗЛОЧИННОСТІ. ПРОГНОЗУВАННЯ І ПЛАНУВАННЯ БОРОТЬБИ ЗІ ЗЛОЧИННІСТЮ

Ідеї Ч.Беккарія про запобігання злочину. Система заходів впливу на злочинність. Кримінальна політика держави. Запобігання злочинів – пріоритетний напрямок у боротьбі із злочинністю. Поняття запобігання злочинності. Співвідношення понять «запобігання злочинності» і «профілактика злочинності». Запобігання злочинності як багаторівнева система державних та суспільних заходів, спрямованих на усунення, послаблення або нейтралізацію причин та умов злочинності. Загальна системна характеристика запобігання злочинності. Класифікація заходів запобігання злочинності і основні вимоги, що ставляться до них. Запобіжна діяльність загально-соціального і спеціально-кримінологічного характеру. Загальна, особлива та індивідуальна профілактика, що виділяється за обсягом та спрямованістю

застосування запобіжних заходів у відповідності з рівнями злочинності. Види (етапи) індивідуальної профілактики. Основні вимоги, що ставляться до запобіжних заходів – законність (правова забезпеченість), соціальна та економічна обґрунтованість, ефективність, системність. Правові основи запобігання злочинності. Кримінологічне поняття суб'єкта запобігання злочинності, види суб'єктів: спеціалізовані державні органи, спеціалізовані державно–суспільні органи, спеціалізовані суспільні органи, спеціалізовані організації комерційного характеру, неспеціалізовані органи та організації.

Поняття кримінологічного прогнозування. Цілі та завдання кримінологічного прогнозування. Види і терміни кримінологічного прогнозування (короткотермінові, середньо–термінові, довготермінові кримінологічні прогнозування). Засади прогнозування індивідуальної злочинної поведінки. Зв'язок прогнозування злочинності із плануванням запобігання злочинності.

Поняття методу кримінологічного прогнозування. Метод екстраполяції, його призначення. Метод моделювання. Метод експертних оцінок і його ознаки. Порівняльний метод. Поєднання методів як засіб підвищення точності кримінологічних передбачень. Організаційні принципи кримінологічного прогнозування.

Поняття планування боротьби зі злочинністю, його цілі та завдання. Організаційні питання планування боротьби зі злочинністю. Види кримінологічних планів. Кримінологічний прогноз як база кримінологічного планування.

2.9. РЕЦИДИВНА ЗЛОЧИННІСТЬ ТА ПЕНІТЕНЦІАРНА ЗЛОЧИННІСТЬ

Рецидив злочину і його види. Поняття кримінологічного рецидиву. Кримінально–правове і кримінологічне уявлення про рецидив злочинів, різниця між ними. Поняття рецидивної злочинності. Рецидивна злочинність як складова частина всієї злочинності. Підвищена соціальна небезпечність рецидивної злочинності.

Рівень рецидивної злочинності. Частка рецидивних злочинів у загальному числі скоєних злочинів та їх окремих видів. Число рецидивістів серед засуджених осіб в цілому і серед окремих контингентів злочинців.

Латентність рецидивних злочинів. Показники структури рецидивної злочинності: а) за видами злочинів; б) за співвідношенням характеру попередніх та нових злочинів; в) за числом судимостей; г) за ступенем суспільної небезпечності скоєних злочинів та інші показники.

Злочини, які найбільш типові для рецидивної злочинності. Спеціальний рецидив, його характерні риси та властивості. Професіоналізація рецидивістів.

Динаміка рецидивної злочинності. Фактори, що впливають на динаміку рецидивної злочинності. Причини та умови рецидивної злочинності, їх специфіка. Особливості мотивації рецидивістів як причина їх злочинної поведінки. Фактори пенітенціарного характеру, що обумовлюють існування рецидивної злочинності. Труднощі соціальної адаптації осіб, звільнених від

покарання. Недоліки в діяльності правоохоронних органів. Особа рецидивіста. Характеристика особи злочинця–рецидивіста стосовно системи особових характеристик, що пояснюють злочинну поведінку: 1) потребово–мотиваційна сфера; 2) характеристика моральної і правової свідомості; 3) соціальні позиції та зв'язки; 4) соціально–значуща діяльність. Класифікація рецидивістів: антисоціальний тип, ситуативний тип, асоціальний тип. Запобігання рецидивної злочинності. Законодавча регламентація боротьби з рецидивом, інші заходи профілактики рецидивної злочинності.

2.10. КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗЛОЧИННОСТІ НЕПОВНОЛІТНІХ І МОЛОДІ

Поняття злочинності неповнолітніх. Особливості злочинності неповнолітніх, обумовлені особовими якостями неповнолітніх та їх положенням в суспільстві. Рівень, структура і динаміка злочинності неповнолітніх. Види злочинів, найбільш поширені серед неповнолітніх. Латентність злочинності неповнолітніх. Причини та умови злочинності неповнолітніх. Мотиваційна характеристика злочинів, скоєних неповнолітніми особами. Особливості мотивації у порівнянні з мотивацією дорослих злочинців. Роль умов життя і виховання, вікових особливостей, конфліктної ситуації, позиції оточуючих осіб. Криміногенність сім'ї, недоліки шкільного виховання. Кримінологічна характеристика злочинності молоді. Загальне та особливе в злочинності неповнолітніх та молоді. Причини та умови злочинності молоді, її взаємозв'язок зі злочинністю неповнолітніх. Кримінологічна характеристика особи неповнолітніх злочинців. Статеві та вікові характеристики неповнолітніх, що скоїли злочини. Відмінність правопорушень неповнолітніх чоловічої та жіночої статі. Характеристика злочинності різних за родом занять соціальних груп неповнолітніх. Соціально–психологічні і моральні особливості неповнолітніх злочинців. Причини та умови, що впливають на ріст злочинності неповнолітніх. Запобігання злочинності неповнолітніх. Система спеціальних державних та суспільних заходів запобігання злочинності неповнолітніх. Запобіжна діяльність суду, прокуратури, органів внутрішніх справ, комісій у справах неповнолітніх.

2.11. ОРГАНІЗОВАНА ЗЛОЧИННІСТЬ

Поняття організованої злочинності. Основні ознаки організованої злочинності, за якими вона відрізняється від різних форм групової злочинності: об'єднання осіб для систематичного заняття злочинами; економічна ознака; корупція. Рівень, структура і динаміка організованої злочинності. Латентність організованої злочинності. Поширеність організованої злочинності, її інтернаціоналізація. Суспільна небезпечність, тенденції і прогнози розвитку

організованої злочинності. Причини та умови організованої злочинності. Зв'язок несприятливих тенденцій організованої злочинності в країні із загостренням суспільних протиріч, кризовими явищами в економіці, політиці, ідеології та психології суспільства. Вплив особливостей ситуації перехідного періоду на розвиток організованої злочинності. Криміногенні фактори цього періоду. Кримінологічна характеристика особи учасника організованої злочинності. Кримінальний професіоналізм як характерна риса учасника організованої групи. Залежність рис і властивостей особи злочинця від місця, яке він посідає в злочинній організації. Запобігання організованої злочинності. Загально-соціальні та економічні заходи – основа запобігання організованої злочинності. Правові заходи боротьби із організованою злочинністю. Заходи організаційного характеру: створення спеціальних структурних підрозділів правоохоронних органів.

2.12. ПРОФЕСІОНАЛЬНА ЗЛОЧИННІСТЬ ТА ЇЇ ЗАПОБІГАННЯ

Професіональна злочинність як одна із складних проблем кримінології. Ознаки кримінального професіоналізму. Поняття професіональної злочинності. Рівень, структура та динаміка професіональної злочинності. Латентність злочинів, скоєних професіональними злочинцями. Найбільш характерні види злочинів, їх поширеність. Кримінальний професіоналізм в сучасній злочинності, характеристика його ознак. Причини та умови професіональної злочинності. Роль кримінальних традицій та звичаїв у відтворенні професіональної злочинності. Основні соціальні умови, що сприяють професіональній злочинності. Кримінологічна характеристика особи професіонального злочинця. Стратифікація сучасного кримінального середовища. Спеціальний жаргон, його види. Система кличок і татуювань. Запобігання професіональної злочинності. Правові засоби запобігання. Організаційні заходи запобігання.

2.13. КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА НАСИЛЬНИЦЬКОЇ ЗЛОЧИННОСТІ ТА ЇЇ ЗАПОБІГАННЯ

Поняття тяжких насильницьких злочинів та хуліганства. Види злочинів, що входять до тяжкої насильницької злочинності. Рівень, структура та динаміка тяжких насильницьких злочинів і хуліганства. Кримінологічна характеристика умисних вбивств, тяжких тілесних ушкоджень і згвалтувань – в цілому та за окремими видами цих злочинів. Побутові вбивства та тяжкі тілесні ушкодження. Збільшення рівня корисливих вбивств. Збільшення частки корисливих злочинів проти особи у маргінальному середовищі. Місце та час скоєння тяжких насильницьких злочинів. Спосіб дій злочинця. Кримінологічна характеристика осіб, що скоюють вбивства, тяжкі тілесні ушкодження, згвалтування, хуліганство. Статеве співвідношення злочинців. Вікові характеристики. Рівень освіти злочинців; інші соціальні, психологічні і моральні особливості. Основні типи насильницьких злочинців, що виділяються за характером їх анти суспільної спрямованості. Мотивація насильницької

злочинності. Конфлікт як джерело насильницької злочинності. Види конфліктів. Криміногенна роль пияцтва.

Потерпілі від тяжких насильницьких злочинів. Причини та умови тяжкої насильницької злочинності і хуліганства. Особливості хуліганської мотивації та її зв'язок з мотивацією інших злочинів. Запобігання тяжким насильницьким злочинам.

2.14. КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА НЕОБЕРЕЖНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ ТА ЇЇ ЗАПОБІГАННЯ

Актуальність проблеми необережних злочинів. Суспільна небезпечність необережної злочинності в сучасних умовах. Джерела підвищеної небезпеки. Поняття необережної злочинності. Види злочинів, що входять у поняття необережної злочинності, їх класифікація. Транспортні злочини як найбільш поширені в структурі необережної злочинності. Основні показники необережної злочинності. Підвищення рівня необережної злочинності під впливом технічного прогресу. Характеристика латентності необережних злочинів. Причини та умови необережної злочинності. Особливості детермінації необережної злочинної поведінки. Причини та умови конкретного необережного злочину. Механізм необережної злочинної поведінки. Мотивація необережних злочинів (психологічний бік необережної поведінки). Кримінологічна характеристика особи необережного злочинця. Запобігання необережної злочинності.

ТЕМА 3 НАУКОВО–ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ КРИМІНАЛЬНО– ВИКОНАВЧОГО ПРАВА

3.1. ПОНЯТТЯ КРИМІНАЛЬНО–ВИКОНАВЧОГО ПРАВА, ПРЕДМЕТ І СИСТЕМА КУРСУ

Політика у сфері виконання покарань. Кримінально–виконавче право: його предмет і метод. Методи та принципи кримінально–виконавчого права. Завдання та функції кримінально–виконавчого права. Діяльність органів та установ виконання покарань як предмет регулювання кримінально–виконавчого права. Система та джерела кримінально–виконавчого права. Наука кримінально–виконавчого права. Міжнародно–правові стандарти поводження з засудженими.

3.2. ОРГАНИ І УСТАНОВИ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ

Управління кримінально–виконавчою системою. Органи виконання покарань та їх компетенція. Установи виконання покарань. Структура, задача та компетенція. Взаємодія органів та установ виконання покарань з іншими органами держави, підприємствами та установами. Державний департамент України з питань виконання покарань.

3.3. ПРАВОВИЙ СТАТУС ЗАСУДЖЕНИХ

Основи правового статусу засуджених. Основні права засуджених. Основні обов'язки засуджених. Право засуджених на особисту безпеку.

3.4. ПОРЯДОК ТА УМОВИ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ПОЗБАВЛЕННЯМ ВОЛІ

Поняття, значення і критерії класифікації засуджених до позбавлення волі. Визначення засудженим виду установи виконання покарання. Загальні положення виконання покарання у виді позбавлення волі. Режим у колоніях та засоби його забезпечення. Умови відбування покарання в колоніях. Праця засуджених до позбавлення волі.

3.5. ПОРЯДОК ТА УМОВИ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ, НЕ ПОВ'ЯЗАНИХ З ПОЗБАВЛЕННЯМ ВОЛІ

Порядок та умови виконання покарань у виді штрафу. Порядок та умови виконання покарання у виді позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу. Порядок та умови виконання покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю. Порядок та умови виконання покарання у виді громадських робіт. Порядок та умови виконання покарання у виді виправних робіт. Порядок та умови виконання покарання у виді службових обмежень для військовослужбовців. Порядок та умови виконання покарання у виді конфіскації майна. Порядок та умови виконання покарання у виді арешту.

3.6. ЗВІЛЬНЕННЯ ЗАСУДЖЕНИХ ВІД ВІДБУВАННЯ ПОКАРАННЯ. ДОПОМОГА ОСОБАМ, ЯКІ ЗВІЛЬНЕНІ ВІД ВІДБУВАННЯ ПОКАРАННЯ, КОНТРОЛЬ І НАГЛЯД ЗА НИМИ

Загальні положення про звільнення та підстави звільнення засуджених від відбування покарання у виді позбавлення волі. Звільнення у зв'язку з відбуттям строку покарання, призначеного вироком суду. Звільнення на підставі закону про амністію та акту про помилування. Звільнення у зв'язку з скасуванням вироку і закриттям кримінальної справи. Звільнення у зв'язку з закінченням строків давності виконання обвинувального вироку. Умовно–дострокове звільнення від відбування покарання. Звільнення на підставі хвороби. Інші підстави звільнення від відбування покарання. Організація нагляду за особами, умовно–достроково звільненими від відбування покарань. Соціальна адаптація звільнених від відбування покарання. Трудове і побутове влаштування осіб, звільнених з місць позбавлення волі. Адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі. Підстави його встановлення і порядок здійснення.

НАУКОВО–ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

4.1 ПОНЯТТЯ, СУТНІСТЬ І ЗАВДАННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Поняття кримінального процесу, його сутність. Кримінальний процес у системі права України. Історичні типи кримінального процесу, його цілі та завдання. Значення кримінального процесу.

Поняття та значення кримінально–процесуальної форми, її уніфікація і диференціація. Кримінально–процесуальна форма та кримінально–процесуальні гарантії, їх поняття та значення.

Кримінально–процесуальні функції: поняття та види. Кримінально–процесуальні відносини, їх зміст.

Стадії кримінального провадження: поняття, види, зміст.

Наука кримінального процесу. Кримінальний процес як навчальна дисципліна, її місце і значення у фаховому становленні фахівців–юристів.

4.2 КРИМІНАЛЬНЕ ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО ТА ЙОГО ДЖЕРЕЛА

Поняття кримінального процесуального права, його розвиток, та співвідношення з іншими суміжними галузями права. Предмет і методи правового регулювання у кримінальному провадженні. Права людини у структурі предмету правового регулювання.

Кримінально–процесуальні норми, їх види, структура й особливості.

Поняття та види джерел кримінального процесуального права. Кримінальне процесуальне законодавство. Співвідношення кримінального процесуального закону та кримінального процесуального права.

Дія кримінального процесуального закону в часі, у просторі та за колом осіб.

4.3 ЗАСАДИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Поняття та значення засад кримінального процесу, їх законодавче закріплення. Класифікація засад кримінального процесу: верховенство права; законність; рівність перед законом і судом; повага до людської гідності; забезпечення права на свободу та особисту недоторканність; недоторканність житла чи іншого володіння особи; таємниця спілкування; невтручання у приватне життя; недоторканність права власності; презумпція невинуватості та забезпечення доведеності вини; свобода від самовикриття та право не свідчити проти близьких родичів та членів сім'ї; заборона двічі притягувати до кримінальної відповідальності за одне і те саме правопорушення; забезпечення права на захист; доступ до правосуддя та обов'язковість судових рішень; змагальність сторін та свобода в поданні ними суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості; безпосередність дослідження показань, речей і документів; забезпечення права на оскарження процесуальних рішень, дій чи бездіяльності; публічність; диспозитивність; гласність і відкритість судового

провадження та його повне фіксування технічними засобами; розумність строків; мова, якою здійснюється кримінальне провадження.

Конституційні засади, спеціальні засади. Відповідність засад кримінального провадження України міжнародним стандартам.

4.4 УЧАСНИКИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Учасники (суб`єкти) кримінального провадження: поняття і класифікація.

Суд (суддя) – орган правосуддя, його склад, основні завдання та повноваження. Функції суду.

Сторона обвинувачення. Розподіл повноважень між органами, які здійснюють обвинувачення. Процесуальні функції, завдання та повноваження прокурора в кримінальному провадженні. Призначення та заміна прокурора. Орган досудового розслідування, слідчий, керівник органу досудового розслідування, оперативні підрозділи як учасники кримінального провадження, їх завдання та повноваження в кримінальному провадженні.

Сторона захисту. Підозрюваний, обвинувачений, виправданий, засуджений, їх процесуальне положення в кримінальному провадженні. Правові гарантії прав підозрюваного, обвинуваченого, виправданого, засудженого. Захисник та його процесуальне положення. Загальні правила участі захисника у кримінальному провадженні. Особи, що мають право виконувати обов`язки захисника. Залучення захисника. Випадки обов`язкової участі захисника в кримінальному процесі. Відмова від захисника та його заміна.

Потерпілий та його процесуальне положення в кримінальному провадженні. Набуття статусу потерпілого.

Цивільній позивач, його процесуальне положення.

Цивільній відповідач, його процесуальне положення.

Учасники, які представляють інтереси інших учасників кримінального провадження. Представники потерпілого, цивільного позивача і цивільного відповідача та їх процесуальне становище.

Законні представники підозрюваного, обвинуваченого, потерпілого, їх процесуальне становище.

Учасники кримінального процесу, що сприяють кримінальному провадженню (заявник, свідок, експерт, спеціаліст, перекладач, секретар судового засідання, судовий розпорядник, поняті).

Обставини, що виключають можливість участі особи в кримінальному провадженні. Відводи, самовідводи учасників кримінального провадження та порядок їх вирішення.

Забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному провадженні.

4.5 ФІКСУВАННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ. ПРОЦЕСУАЛЬНІ РІШЕННЯ, ПОВІДОМЛЕННЯ, СТРОКИ, ВИТРАТИ

Поняття процесуальних документів, їх види, зміст, форма і значення в кримінальному провадженні. Види і правова сутність протоколів слідчих і судових дій. Застосування технічних засобів фіксування кримінального провадження. Журнал судового засідання. Реєстр матеріалів досудового розслідування. Поняття і правова сутність процесуальних рішень у кримінальному провадженні.

Поняття та зміст повідомлення у кримінальному провадженні.

Процесуальні строки: поняття, види, значення. Порядок обчислення процесуальних строків. Обов'язковість додержання процесуальних строків. Поновлення процесуального строку.

Процесуальні витрати: поняття та види. Порядок і розміри відшкодування процесуальних витрат.

4.6 ВІДШКОДУВАННЯ (КОМПЕНСАЦІЯ) ШКОДИ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Поняття і значення відшкодування шкоди, заподіяної кримінальним правопорушенням. Способи відновлення порушеного матеріального стану під час провадження у кримінальній справі. Реституція, її умови в сучасному кримінальному провадженні.

Поняття, предмет і значення цивільного позову в кримінальному провадженні. Підстави і порядок пред'явлення та вирішення цивільного позову в кримінальному провадженні. Заходи для забезпечення відшкодування матеріальної шкоди, завданої кримінальним правопорушенням, і виконання вироку в частині конфіскації майна.

4.7 ДОКАЗИ І ДОКАЗУВАННЯ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Поняття, зміст і значення теорії доказів у кримінальному процесі. Теорія пізнання і теорія доказів. Поняття доказування в кримінальному процесі. Встановлення істини – мета доказування, поняття і зміст істини в кримінальному процесі.

Суб'єкти доказування. Обов'язок доказування. Презумпції та преюдиції.

Способи збирання, перевірки й оцінки доказів. Поняття, правила та значення оцінки доказів.

Предмет і межі доказування в кримінальній справі, їх співвідношення. Обставини, які підлягають доказуванню у кримінальному провадженні.

Поняття доказів та їх значення. Належність і допустимість доказів. Визнання доказів недопустимими. Класифікація доказів у кримінальному провадженні, її підстави та значення.

Поняття та види джерел доказів у кримінальному провадженні.

Показання свідка, їх поняття, предмет і значення. Фактори, що впливають на формування показань свідка. Перевірка й оцінка показань свідків. Процесуальні гарантії повноти і достовірності показань свідків. Показання

потерпілого, їх поняття, предмет і значення. Фактори, що впливають на достовірність показань потерпілого. Перевірка й оцінка показань потерпілого. Процесуальні гарантії повноти і достовірності показань потерпілого. Показання підозрюваного, їх поняття, предмет і значення. Перевірка й оцінка показань підозрюваного. Процесуальні гарантії повноти і достовірності показань підозрюваного. Показання обвинуваченого, їх поняття, предмет, значення та види. Особливості перевірки та оцінки показань обвинуваченого. Процесуальні гарантії повноти і достовірності показань обвинуваченого.

Висновок експерта як джерело доказів. Види висновків експерта. Особливості перевірки й оцінки висновку експерта.

Речові докази, їх поняття, види та значення. Процесуальне оформлення речових доказів, їх перевірка та оцінка. Процесуальні гарантії їх істинності.

Документи.

Зберігання речових доказів і документів та вирішення питання про них у разі завершення провадження у кримінальній справі.

4.8 ЗАХОДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Поняття, значення і види заходів забезпечення кримінального провадження. Загальні правила застосування заходів забезпечення кримінального провадження. Виклик слідчим, прокурором, судовий виклик і привід. Накладення грошового стягнення. Тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом. Відсторонення від посади. Тимчасовий доступ до речей і документів. Тимчасове вилучення майна. Арешт майна.

Запобіжні заходи. Поняття, мета та підстави застосування запобіжних заходів. Відмінність запобіжних заходів від інших заходів забезпечення кримінального провадження. Обставини, що враховуються при обранні виду запобіжного заходу. Підстави і процесуальний порядок застосування запобіжних заходів. Гарантії дотримання прав людини під час застосування запобіжних заходів. Підстави і процесуальний порядок скасування і зміни запобіжних заходів. Обов'язки осіб, до яких обрано запобіжний захід.

Види запобіжних заходів. Електронні засоби контролю.

Затримання особи. Поняття, підстави та мотиви затримання. Процесуальний порядок затримання осіб. Момент затримання. Строк затримання. Строк доставлення затриманого до суду. Права і обов'язки затриманого. Повідомлення інших осіб про затримання. Підстави звільнення затриманого. Особливості затримання окремої категорії осіб.

Тримання під вартою: умови застосування і порядок обрання. Строки тримання під вартою і порядок їх продовження. Порядок звільнення особи з під варти. Заходи піклування про неповнолітніх, непрацездатних і збереження майна обвинуваченого.

Особисте зобов'язання, умови його застосування. Особиста порука, умови її застосування. Застава та її розмір. Обов'язки та права заставодавця. Наслідки невиконання умов застави. Повернення застави. Домашній арешт.

Особливості обрання запобіжних заходів щодо неповнолітніх обвинувачених

4.9 ДОСУДОВЕ РОЗСЛІДУВАННЯ

Поняття, сутність, завдання і значення стадії досудового розслідування. Форми досудового розслідування в кримінальному провадженні: дізнання і досудове слідство; їх співвідношення.

Загальні положення досудового розслідування.

Єдиний реєстр досудових розслідувань. Початок досудового розслідування. Підслідність кримінальних справ: поняття, види та значення. Місце проведення досудового розслідування.

Підстави і порядок об'єднання та виділення матеріалів досудового розслідування, їх процесуальне оформлення. Доручення слідчого, прокурора: його зміст, процесуальне оформлення, строки та порядок виконання.

Строки досудового розслідування, порядок їх обчислення і продовження.

Розгляд клопотань під час досудового розслідування. Ознайомлення з матеріалами досудового розслідування до його завершення.

Недопустимість розголошення відомостей досудового розслідування.

Використання групового методу розслідування кримінальних справ. Поняття та форми взаємодії органів слідства і дізнання при провадженні досудового розслідування.

Питання моральності й етики досудового розслідування.

4.10 СЛІДЧІ (РОЗШУКОВІ) ДІЇ. НЕГЛАСНІ СЛІДЧІ (РОЗШУКОВІ) ДІЇ

Поняття, види та система слідчих (розшукових) дій. Підстави, порядок проведення і процесуальне оформлення слідчих (розшукових) дій. Вимоги до проведення слідчих (розшукових) дій.

Особливості проведення слідчих (розшукових) дій за участю малолітньої або неповнолітньої особи.

Поняття допиту. Порядок виклику на допит. Місце і процесуальний порядок допиту, його оформлення. Допит свідка, потерпілого під час досудового розслідування в судовому засіданні.

Одночасний допит двох чи більше осіб.

Поняття огляду: види, підстави і порядок проведення. Гарантії прав особи під час огляду.

Поняття, підстави, мета і види пред'явлення для впізнання. Умови і порядок пред'явлення для впізнання, його процесуальне оформлення.

Проведення допиту та впізнання у режимі відео конференції.

Слідчий експеримент: поняття, підстави, умови та порядок проведення й оформлення.

Поняття виїмки кореспонденції: види, підстави і порядок та оформлення проведення.

Проникнення до житла чи іншого володіння особи.

Поняття обшуку: види, підстави і порядок проведення. Процесуальне оформлення обшуку. Гарантії прав особи під час проведення обшуку.

Освідування особи: поняття, підстави, мета, види, процесуальний порядок проведення та оформлення. Гарантії прав особи під час проведення освідування.

Призначення і проведення експертизи: поняття, підстави і процесуальний порядок. Випадки обов'язкового призначення експертизи. Права сторін кримінального провадження при призначенні і проведенні експертизи. Порядок залучення експерта. Види експертиз.

Отримання зразків для експертизи. Підстави та порядок їх отримання. Процесуальне оформлення отримання зразків.

Негласні слідчі (розшукові) дії: поняття, підстави проведення негласних слідчих (розшукових) дій, їх види. Порядок отримання дозволу на проведення негласної слідчої (розшукової) дії. Фіксація ходу і результатів негласних слідчих (розшукових) дій. Заходи щодо захисту інформації, отриманої в результаті проведення негласних слідчих (розшукових) дій. Використання результатів негласних слідчих (розшукових) дій у доказуванні. Засоби, що використовуються під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій.

Втручання у приватне спілкування: поняття, підстави, процесуальний порядок провадження та оформлення. Аудіо-, відеоконтроль особи. Арешт, огляд і виїмка кореспонденції. Зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж. Зняття інформації з електронних інформаційних систем. Фіксація та збереження інформації, отриманої з телекомунікаційних мереж за допомогою технічних засобів та в результаті зняття відомостей з електронних інформаційних систем.

Обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи. Негласне отримання зразків, необхідних для порівняльного дослідження. Установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу. Спостереження за особою, річчю або місцем. Аудіо-, відеоконтроль місця. Контроль за вчиненням злочину. Виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації. Використання конфіденційного співробітництва.

4.11 ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ПІДОЗРУ

Сутність і значення повідомлення про підозру. Кримінально-правові і кримінально-процесуальні підстави повідомлення про підозру. Процесуальний порядок повідомлення про підозру. Зміст письмового повідомлення про підозру. Вимоги, що ставляться до повідомлення. Особливості повідомлення про підозру окремим категоріям осіб. Зміна повідомлення про підозру.

4.12 ЗУПИНЕННЯ ТА ЗАКІНЧЕННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Поняття, підстави й умови зупинення досудового розслідування. Процесуальний порядок зупинення досудового розслідування. Підстави та процесуальний порядок оголошення розшуку підозрюваного. Підстави, умови і процесуальний порядок відновлення досудового розслідування.

Поняття та форми закінчення досудового розслідування. Підстави та порядок закриття кримінального провадження. Підстави та порядок звільнення особи від кримінальної відповідальності.

Умови та порядок відкриття матеріалів іншій стороні. Значення, зміст і структура обвинувального акту. Додатки до обвинувального акту.

Клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру.

Особливості досудового розслідування кримінальних проступків.

Оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів досудового розслідування чи прокурора під час досудового розслідування. Оскарження ухвал слідчого судді під час досудового розслідування. Оскарження слідчим рішення, дій чи бездіяльності прокурора.

4.13 ПІДСУДНІСТЬ. ПІДГОТОВЧЕ ПРОВАДЖЕННЯ

Поняття і значення підсудності кримінальних справ. Види підсудності.

Сутність, завдання і значення стадії підготовчого провадження. Підстави, строки і порядок підготовчого провадження. Особи, що беруть участь у підготовчому судовому засіданні. Питання, які вирішуються у підготовчому провадженні. Види процесуальних рішень у підготовчому провадженні, їх процесуальне оформлення.

4.14 СУДОВИЙ РОЗГЛЯД

Сутність, завдання і значення стадії судового розгляду. Поняття і значення загальних положень судового розгляду кримінальних справ. Співвідношення загальних умов судового розгляду та засад кримінального провадження. Строки і загальний порядок судового розгляду.

Наслідки неприбуття у судове засідання учасників кримінального провадження. Випадки, в яких судовий розгляд є можливим без участі обвинуваченого. Обов'язки присутніх у залі судового засідання. Заходи до порушників порядку судового засідання. Проведення процесуальних дій у режимі відеоконференції під час судового провадження.

Межі судового розгляду. Підстави та порядок зміни обвинувачення в суді. Порядок висунення додаткового обвинувачення. Відмова від підтримання державного обвинувачення та її наслідки.

Процедура судового розгляду, його частини. Підготовча частина судового розгляду. Питання, які розглядаються і вирішуються судом в цій частині. Судове слідство, його сутність, зміст і значення. Судові доручення, їх поняття та оформлення. Судові дебати, їх сутність зміст і значення. Репліка, її сутність та значення. Останнє слово обвинуваченого, його сутність та значення. Постанова вироку. Умови постанови вироку.

Судові рішення. Види судових рішень. Порядок ухвалення судових рішень, їх форма. Зміст ухвали. Види вироків, їх зміст. Ухвалення судового рішення і окрема думка судді. Проголошення судового рішення.

Особливі порядки провадження в суді першої інстанції. Спрощене провадження щодо кримінальних проступків. Провадження в суді присяжних. Вимоги до присяжних, їх правовий статус.

4.15. СУДОВЕ ПРОВАДЖЕННЯ З ПЕРЕГЛЯДУ СУДОВИХ РІШЕНЬ

4.15.1. Провадження в суді апеляційної інстанції

Сутність, завдання і значення стадії апеляційного провадження. Основні риси апеляційного провадження. Судові рішення, які можуть бути оскаржені в апеляційному порядку. Коло осіб, які мають право на апеляційне оскарження. Особливості апеляційного оскарження окремих судових рішень. Порядок і строки апеляційного оскарження. Вимоги до апеляційної скарги. Залишення апеляційної скарги без руху, її повернення або відмова відкриття провадження. Наслідки подання апеляційної скарги. Порядок і строки розгляду справи в апеляційній інстанції. Суди, які розглядають справи у апеляційному порядку. Склад суду. Особи, що беруть участь у розгляді справи в апеляційній інстанції. Межі перегляду судом апеляційної інстанції. Рішення, що приймаються апеляційною інстанцією. Підстави для скасування або зміни судового рішення судом апеляційної інстанції. Випадки ухвалення апеляційною інстанцією вироку. Недопустимість погіршення правового становища обвинуваченого.

4.15.2 Провадження в суді касаційної інстанції

Сутність, завдання і значення касаційного провадження. Відмінність цієї стадії від стадії апеляційного провадження. Судові рішення, які можуть бути оскаржені в касаційному порядку. Коло осіб, які мають право на касаційне оскарження. Порядок і строки касаційного оскарження. Вимоги до касаційної скарги. Суди, які розглядають справи в касаційному порядку. Повноваження касаційної інстанції. Порядок і строки розгляду справи в касаційному суді. Коло осіб, які беруть участь у розгляді справи в касаційному порядку. Межі перегляду судом касаційної інстанції. Рішення, що приймаються судом касаційної інстанції. Підстави для скасування або зміни судових рішень судом касаційної інстанції. Недопустимість погіршення правового становища виправданого та засудженого.

4.15.3 Провадження у Верховному Суді України

Підстави для перегляду судових рішень Верховним Судом України. Особи, які мають право на звернення про перегляд судових рішень Верховним Судом України. Строк та порядок подання заяви про перегляд судового рішення. Вимоги до заяви про перегляд судового рішення. Порядок перегляду судового рішення у Верховному Суді України. Рішення, які приймає Верховний Суд за результатами перегляду судових рішень.

4.15.4 Провадження за нововиявленими обставинами

Сутність, завдання та значення стадії перегляду судових рішень в порядку провадження за нововиявленими обставинами. Її відмінність від

перегляду вироків в касаційному порядку. Підстави для здійснення кримінального провадження за нововиявленими обставинами. Строк звернення про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами. Види нововиявлених обставин. Учасники судового провадження, які мають право подати заяву про перегляд за нововиявленими обставинами судового рішення. Вимоги до заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами, порядок її подання. Порядок здійснення перегляду судового рішення за нововиявленими обставинами. Суди, що розглядають справи за нововиявленими обставинами. Судове рішення за наслідками кримінального провадження за нововиявленими обставинами.

4.16 ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ

Сутність, завдання та значення стадії виконання вироку. Набрання судовим рішенням законної сили та його наслідки. Порядок виконання судових рішень у кримінальному провадженні. Звернення судового рішення до виконання (порядок та строки). Відстрочка виконання вироку. Питання, які вирішуються судом під час виконання вироків. Питання, які вирішуються судом після виконання вироку. Порядок вирішення судом питань, пов'язаних із виконанням вироку. Зарахування у строк відбування покарання часу перебування засудженого в лікувальній установі.

4.17 ОСОБЛИВІ ПОРЯДКИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

4.17.1 Кримінальне провадження на підставі угод

Угоди в кримінальному провадженні. Ініціювання та укладення угоди. Обставини, що враховуються прокурором при укладенні угоди про визнання винуватості. Зміст угоди про примирення. Зміст угоди про визнання винуватості. Наслідки укладення та затвердження угоди. Загальний порядок судового провадження на підставі угоди. Вирок на підставі угоди. Наслідки невиконання угоди.

4.17.2 Кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення

Поняття кримінального провадження у формі приватного обвинувачення. Початок кримінального провадження у формі приватного обвинувачення. Відшкодування шкоди потерпілому у кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення.

4.17.3 Кримінальне провадження щодо окремої категорії осіб

Особи, щодо яких здійснюється особливий порядок кримінального провадження. Порядок повідомлення про підозру. Особливості порядку притягнення до кримінальної відповідальності, затримання і обрання

запобіжного заходу. Інформування державних та інших органів чи службових осіб.

4.17.4 Кримінальне провадження щодо неповнолітніх

Порядок кримінального провадження щодо неповнолітніх. Обставини, що підлягають встановленню у кримінальному провадженні щодо неповнолітніх. Участь законного представника неповнолітнього підозрюваного чи обвинуваченого. Особливості проведення слідчих дій за участю неповнолітнього підозрюваного чи обвинуваченого. Застосування до неповнолітнього підозрюваного, обвинуваченого запобіжного заходу. Порядок застосування до неповнолітнього обвинуваченого примусових заходів виховного характеру.

Застосування примусових заходів виховного характеру до неповнолітніх, які не досягли віку кримінальної відповідальності (підстави, досудове розслідування, порядок судового розгляду).

4.17.5 Кримінальне провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру

Підстави для здійснення кримінального провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Порядок здійснення досудового розслідування у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру та щодо обмежено осудних осіб. Обставини, що підлягають встановленню під час досудового розслідування у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Права особи, яка бере участь у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Участь захисника у такому провадженні. Запобіжні заходи. Психіатрична експертиза. Закінчення досудового розслідування у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Судовий розгляд та судові рішення. Продовження, зміна або припинення застосування примусових заходів медичного характеру. Відновлення кримінального провадження.

4.17.6 Кримінальне провадження, яке містить відомості, що становлять державну таємницю

Охорона державної таємниці під час кримінального провадження. Особливості проведення експертизи у кримінальному провадженні, яке містить державну таємницю.

4.17.7 Кримінальне провадження на території дипломатичних представництв, консульських установ України, на повітряному, морському чи річковому судні, що перебуває за межами України під прапором або з розпізнавальним знаком України, якщо це судно приписано до порту, розташованого в Україні

Службові особи, уповноважені на вчинення процесуальних дій. Процесуальні дії під час кримінального провадження на території дипломатичних представництв, консульських установ України, на повітряному, морському чи річковому судні, що перебуває за межами України під прапором або з розпізнавальним знаком України, якщо це судно приписано до порту, розташованого в Україні. Строк звернення із клопотанням про арешт тимчасово вилученого майна. Строк законного затримання особи. Місце проведення досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених на території дипломатичних представництв, консульських установ, суден України.

4.18 ВІДНОВЛЕННЯ ВТРАЧЕНИХ МАТЕРІАЛІВ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Умови відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження. Особи, які мають право звертатися до суду із заявою про відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження. Підсудність заяви про відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження. Зміст заяви про відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження. Наслідки недодержання вимог до змісту заяви, відмова у відкритті провадження або залишення заяви без розгляду. Судовий розгляд заяви та судові рішення.

4.19 РЕАБІЛІТАЦІЯ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Поняття, мета та значення реабілітації у кримінальному провадженні. Нормативно-правові документи, що регламентують питання реабілітації. Підстави реабілітації у кримінальному провадженні. Підстави, умови та способи відшкодування шкоди, заподіяної громадянину незаконними діями органів дізнання, досудового слідства, прокуратури і суду. Види шкоди, що підлягають відшкодуванню. Способи компенсації моральної шкоди. Порядок розгляду і вирішення питання про відшкодування шкоди, заподіяної громадянину незаконними діями органів дізнання, досудового слідства, прокуратури та суду.

4.20 МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ПІД ЧАС КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Загальні засади міжнародного співробітництва. Обсяг міжнародного співробітництва під час кримінального провадження. Доказова сила офіційних документів. Міжнародна правова допомога при проведенні процесуальних дій. Запит про міжнародну правову допомогу, його зміст та форма. Наслідки виконання запиту в іноземній державі. Розгляд та виконання запиту іноземного компетентного органу про міжнародну правову допомогу. Відмова у виконанні запиту про міжнародну правову допомогу. Порядок виконання запиту (доручення) про міжнародну правову допомогу на території України. Виклик особи, яка перебуває за межами України. Прикордонне переслідування. Створення і діяльність спільних слідчих груп.

Порядок видачі осіб, які вчинили кримінальне правопорушення (екстрадиції). Межі кримінальної відповідальності виданої особи. Тимчасова видача. Права особи, видача якої запитується. Застосування запобіжних заходів. Спрощений порядок видачі осіб з України. Відмова у видачі особи (екстрадиції). Рішення за запитом про видачу особи (екстрадицію). Порядок оскарження рішення про видачу особи (екстрадицію).

Кримінальне провадження у порядку перейняття від іноземних держав (умови та порядок). Передання кримінального провадження компетентному органу іншої держави (умови, порядок, наслідки). Зміст та форма клопотання про передання кримінального провадження іншій державі.

Визнання та виконання вироків судів іноземних держав та передача засуджених осіб (підстави та порядок). Умови, порядок та строки передачі засуджених осіб і їх прийняття для відбування покарання. Визнання та виконання вироків міжнародних судових установ.

4.21 КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

Загальна характеристика кримінального процесу Федеративної Республіки Німеччини, Франції, Сполучених Штатів Америки, Англії. Доказове право Федеративної Республіки Німеччини, Франції, Сполучених Штатів Америки, Англії. Порушення кримінального переслідування та розслідування кримінальних справ у Федеративній Республіці Німеччина, Франції, Сполучених Штатах Америки, Англії. Проведення в кримінальних справах у судах першої інстанції Федеративної Республіки Німеччини, Франції, Сполучених Штатів Америки, Англії. Перегляд судових рішень у Федеративній Республіці Німеччина, Франції, Сполучених Штатах Америки, Англії.

ТЕМА 5

НАУКОВО–ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ КРИМІНАЛІСТИКИ

5.1 Теоретичні і методологічні основи криміналістики

5.1.1 Поняття, предмет, завдання і система криміналістики. Об'єкти криміналістичного дослідження. Історія криміналістики

Виникнення і розвиток криміналістики. Етапи становлення криміналістики. Сучасний стан криміналістики в Україні та за кордоном.

Призначення (мета) і завдання криміналістики на сучасному етапі розвитку суспільства і формування правової держави. Загальні та окремі завдання криміналістики. Роль криміналістики у попередженні кримінальних правопорушень. Злочинна і криміналістична діяльність – основні об'єкти криміналістичного вивчення. Поняття, ознаки, структура і закономірності злочинної діяльності. Сутність професійної злочинної діяльності. Поняття, ознаки, структура і види криміналістичної діяльності. Співвідношення злочинної діяльності та діяльності щодо розкриття та розслідування злочинів. Поняття, види криміналістичних ситуацій і їх роль у прийнятті рішень в процесі криміналістичної діяльності. Криміналістичні методи вивчення

злочинної діяльності. Результати вивчення злочинної діяльності основа й умова удосконалення засобів і прийомів боротьби із злочинністю. Предмет та поняття криміналістики. Історія та сучасні підходи до конструювання їх визначень.

Система криміналістики. Поняття, структура та взаємозв'язки Теоретичних основ криміналістики, Криміналістичної техніки, Криміналістичної тактики, Криміналістичної методики. Природа криміналістики: генеза поглядів та сучасне бачення. Криміналістика в системі юридичних наук. Співвідношення криміналістики з кримінальним правом, кримінальним процесом, кримінологією. Взаємозв'язок криміналістики з теорією оперативно-розшукової діяльності, судовою медициною, судовою психологією і психіатрією. Експертні та наукові криміналістичні установи в Україні. Українські вчені-криміналісти та їх здобутки.

5.1.2 Методи криміналістики

Процес пізнання у криміналістиці. Система методів пізнання у криміналістиці. Методи науки та методи практичної діяльності. Класифікація методів криміналістики. Загальнонаукові методи криміналістики. Спостереження, вимірювання, опис, експеримент, порівняння. Системно-структурний метод. Поняття і сутність моделювання як методу пізнання у ході розслідування злочинів. Види криміналістичних моделей та їх основні риси. Криміналістична версія як розумова модель.

Використання логічних законів і форм мислення: дедукції, індукції, аналогії, аналізу, синтезу, порівняння, абстракції, узагальнення. Гіпотетичний метод пізнання. Криміналістична версія як вид гіпотетичного пізнання під час розслідування злочинів. Спеціальні методи криміналістики. Узагальнення судової, слідчої і експертної практики – джерело формування криміналістичних методів. Криміналістичне прогнозування і його роль у розробці криміналістичних методів. Критерії допустимості спеціальних методів криміналістики в кримінальному судочинстві. Світова практика, сучасний стан та перспективи використання у кримінальному судочинстві поліграфологічного та гіпнорепродуктивного методів.

5.1.3 Криміналістична ідентифікація і діагностика

Поняття криміналістичної ідентифікації. Наукові засади криміналістичної ідентифікації. Загальна теорія криміналістичної ідентифікації. Значення криміналістичної ідентифікації в судовій слідчій та експертній діяльності. Типи, види та форми криміналістичної ідентифікації. Групова належність. Об'єкти і суб'єкти криміналістичної ідентифікації та їх класифікація. Поняття ідентифікаційних ознак і властивостей, їх класифікація. Ідентифікаційне поле. Ідентифікаційний період. Процес криміналістичної ідентифікації. Методика ідентифікаційних досліджень. Застосування математичних і кібернетичних методів у ідентифікаційних дослідженнях. Поняття і сутність криміналістичної діагностики. Наукові засади криміналістичної діагностики. Діагностичні

завдання та методика їх вирішення. Значення криміналістичної діагностики для розкриття та розслідування злочинів.

5.2 Криміналістична техніка

5.2.1 Загальні положення криміналістичної техніки

Криміналістична техніка як частина криміналістики. Поняття і завдання криміналістичної техніки. Досягнення природничих і технічних наук — основне джерело розвитку криміналістичної техніки. Напрями розвитку криміналістичної техніки. Правові основи використання криміналістичної техніки. Галузі криміналістичної техніки. Роль криміналістичної техніки в розробці засобів попередження злочинів. Науково–технічні засоби і методи, які використовуються для виявлення, фіксації, вивчення та вилучення слідів злочину і речових доказів в умовах слідчої і оперативно–розшукової діяльності.

Науково–технічні засоби і методи, які використовуються для лабораторного дослідження речових доказів. Мікроскопічне, вимірювальне, аналітичне дослідження — основні завдання і можливості їх застосування. Техніка досліджень у невидимих променях спектру. Проблеми автоматизації криміналістичних досліджень. Можливості використання комп'ютерної техніки в діяльності по розкриттю та розслідуванню злочинів.

5.2.2 Судова фотографія та відеозапис

Основи загальної фотографії. Поняття судової фотографії, її види, завдання та значення для розслідування злочинів. Види судової фотографії. Судово–оперативна фотографія: поняття, суб'єкти, завдання види. Фотографування місця події та його види. Особливості фотозйомки трупа, слідів і предметів. Використання фотозйомки під час слідчого експерименту, обшуку, пред'явлення для впізнання та інших слідчих діяч. Методи судово–оперативної фотографії. Панорамна, вимірювальна та впізнавальна (сигналетична) фотозйомки. Судово–дослідницька фотографія. Фотографічні методи змінення контрасту. Фотозйомка в інфрачервоних, ультрафіолетових, рентгенівських променях. Макро– і мікрофотографія. Судовий відеозапис. Методи та прийоми відеозйомки.

5.2.3 Криміналістичне слідознавство і трасологія

Поняття і класифікація слідів злочину у криміналістиці. Поняття криміналістичного слідознавства, його наукові основи, система і місце в криміналістиці. Поняття трасології, її наукові основи, структура та співвідношення з криміналістичним слідознавством. Механізм слідоутворення та його елементи. Класифікація слідів у трасології. Загальні правила виявлення, фіксації і вилучення слідів. Дактилоскопія. Сліди рук. Папілярні візерунки, їх властивості, типи і види. Загальні і окремі ознаки папілярних візерунків. Порошкопія та еджеоскопія. Виявлення, фіксація і вилучення слідів рук. Сліди

ніг людини. Сліди стопи, сліди взуття. "Доріжка" слідів ніг і її криміналістичне значення. Фотографування, вимірювання і опис слідів ніг. Виготовлення копій зі слідів ніг. Сліди знарядь зламу та інструментів, їх класифікація. Фіксація слідів знарядь зламу та інструментів. Сліди транспортних засобів, їх класифікація. Особливості фіксації і вилучення слідів транспортних засобів. Сліди зубів і нігтів. Інші матеріальні сліди, які мають криміналістичне значення. Можливості слідчого і експертного дослідження слідів. Огляд і попереднє дослідження слідів. Трасологічні експертні дослідження.

5.2.4 Криміналістичне зброєзнавство і балістика

Поняття криміналістичного зброєзнавством, його наукові основи, система і місце в криміналістиці. Поняття судової балістики, її наукові основи, структура та співвідношення з криміналістичним зброєзнавством. Завдання судової балістики та її значення в судово-слідчій та експертній практиці. Об'єкти судової балістики. Вогнепальна зброя та її критерії (ознаки). Структурні елементи будови вогнепальної зброї та її класифікація і відображення відповідних ознак у слідах пострілу. Боєприпаси до вогнепальної зброї. Види і характеристика слідів пострілу. Слідчий огляд і дослідження зброї та слідів пострілу на місці події. Огляд і дослідження боєприпасів. Визначення напрямку пострілу. Метод візурування. Судово-балістична експертиза та її завдання. Встановлення придатності та бойових властивостей зброї. Встановлення групової належності і тотожності зброї. Ототожнення зброї за стріляними гільзами і кулями.

5.2.5 Криміналістичне документознавство

Поняття криміналістичного документознавства (криміналістичного дослідження документів), його наукові основи, система та завдання. Документ як об'єкт криміналістичного дослідження. Криміналістична класифікація документів. Поняття та завдання техніко-криміналістичного дослідження документів. Слідчий огляд документів. Встановлення змін (підробок) у тексті документів. Види та способи підробки документів. Ознаки-сліди, характерні для кожного способу підробки. Способи часткової підробки: підчистка, витравлювання, змивання, дописування та інші зміни тексту документа. Елементи (носій, зміст, елементи захисту) та способи повної підроби документа. Способи повної підробки текстів (зображень) документів: поліграфічні, репрографічні (струменеві-крапельний, електрофотографічний, сублимаційний тощо друк) Можливість ідентифікації і встановлення групової належності знако-друкуючих пристроїв на основі ПК, за допомогою яких віддруковано документ.

Встановлення технічних підробок підписів. Встановлення підробки відбитків печаток і штампів. Ідентифікація печаток і штампів за їх відбитками. Можливості експертного дослідження відбитків печаток і штампів.

Дослідження машинописних текстів. Основи дослідження паперових грошей і цінних паперів. Ознаки фальсифікації і способи їх виявлення. Техніко–криміналістична експертиза документів: різновиди, завдання, можливості, підготовка матеріалів для її проведення. Дослідження закреслених і залитих текстів. Встановлення тексту спалених документів. Відтворення маловидимих і невидимих текстів. Наукові основи судового почеркознавства. Навики письма. Закономірності формування і зміни навиків почерку. Динамічний стереотип. Індивідуальність почерку і варіаційність його ознак.

Ознаки почерку, їх класифікація. Загальні і окремі ознаки почерку. Ознаки зміни почерку. Маскування почерку. Ознаки незвичного виконання рукопису. Імітація почерку. Почеркознавча експертиза. Підготовка матеріалів для почеркознавчої експертизи. Вільні, відносно вільні та експериментальні зразки почерку і підпису. Вимоги, які пред'являються до зразків. Питання, які вирішуються почеркознавчою експертизою. Методика почеркознавчої експертизи. Особливості почеркознавчого дослідження підпису.

Судове авторознавство та його наукові основи. Поняття і ознаки письмової мови. Авторознавча експертиза та її можливості. Підготовка матеріалів для її проведення.

5.2.6 Габітологія (Криміналістичне описання та ідентифікація особи за зовнішніми ознаками)

Криміналістична габітологія: поняття, система, наукові основи. Види та форми ототожнення людини. Характеристика зовнішніх ознак та властивостей людини, їх класифікація. Анатомічні та функціональні ознаки, статичні і динамічні ознаки. Загальні і окремі ознаки. Система криміналістичного описання ознак зовнішності за методом «словесного портрету». Методика словесного портрета. Види суб'єктивних портретів та їх застосування в слідчій (розшуковій) роботі. Джерела інформації про ознаки зовнішності людини. Значення і завдання ідентифікації людини за зовнішніми ознаками. Співвідношення описання, впізнання та ідентифікації особи. Судово–портретна експертиза та її можливості.

5.2.7 Криміналістичне дослідження матеріалів, речовин і виробів

Поняття і методи криміналістичного дослідження матеріалів, речовин і виробів, їх класифікаційні та ідентифікаційні ознаки. Сучасні можливості матеріалознавчих досліджень. Структура і загальна характеристика субстанційного поля. Поняття та класифікація мікрооб'єктів. Прийоми і засоби виявлення, вилучення та дослідження мікрооб'єктів. Криміналістичне дослідження наркотичних, отруйних, ядовитих і сильнодіючих речовин; рідин, що містять спирт, лако–фарбових матеріалів, металів і сплавів та інші види матеріалознавчих експертиз. Генотипоскопічні дослідження: їх ідентифікаційні та діагностичні можливості та криміналістичне значення. Об'єкти та методики

здійснення генотипоскопічних досліджень. Проблеми формування в Україні генотипо–колекцій.

5.2.8 Криміналістична реєстрація

Поняття, завдання, значення та наукові основи криміналістичної реєстрації. Співвідношення криміналістичної та криміналістичних обліків. Поняття криміналістичних обліків, їх система та класифікація; об'єкти; суб'єкти і принципи формування та функціонування. Оперативно–довідкові, криміналістично–пошукові та криміналістично–довідкові обліки. Облік злочинців. Прізвищний облік. Системи дактилоскопічного обліку. Облік осіб, які пропали безвісті, і невідомих трупів. Облік викрадених і вилучених речей. Криміналістичний облік вогнестрільної зброї. Облік стріляних куль і гільз у справах про нерозкриті злочини. Інформаційно – довідкові обліки та їх види. Натурні та фактографічні колекції. Їх поняття, види, об'єкти; суб'єкти та стадії формування. Взаємозв'язок окремих видів обліків. Використання різновидів криміналістичних обліків у розслідуванні злочинів. Тенденції та перспективи розвитку криміналістичної реєстрації, проблеми її автоматизації та комп'ютеризації.

5.3 КРИМІНАЛІСТИЧНА ТАКТИКА

5.3.1 Загальні положення криміналістичної тактики

Поняття криміналістичної тактики, її система, принципи, завдання та тенденції розвитку. Тактика досудового розслідування та судового розгляду кримінальних проваджень, пошуково–розшукова тактика і тактика злочинної діяльності. Правові, психологічні та етичні засади криміналістичної тактики, її взаємозв'язок з криміналістичною методологією, технікою і методикою.

Засоби криміналістичної тактики, їх система. Гласні і негласні слідчі дії та судові дії як засіб криміналістичної тактики, їх види та періодизація. Криміналістичні аспекти фіксації ходу і результатів слідчих дій.

Поняття тактичного прийому і криміналістичної рекомендації. Джерела та функції тактичних прийомів. Типова система тактичних прийомів. Класифікація тактичних прийомів. Критерії допустимості та ефективності тактичних прийомів. Тактичні операції і тактичні комбінації: поняття, види. Використання тактичних операцій і тактичних комбінацій на різних стадіях кримінального провадження. Поняття, структура, види слідчих ситуацій. Прийняття тактичного рішення. Поняття тактичного завдання та тактичного рішення. Тактичний ризик.

Проблеми і можливості програмування, алгоритмізації та автоматизації слідчої та судової діяльності.

5.3.2 Організація та планування розслідування

Сутність організації розслідування, її зміст.

Поняття і значення планування розслідування. Принципи планування розслідування. Планування розслідування і предмет доказування. Елементи планування розслідування. Техніка планування. Структура та види планів розслідування. Особливості планування у розслідуванні складних та багатоепізодних провадженнях. Використання графіків і схем у плануванні. Сіткове планування. Планування розслідування і слідчі ситуації.

Криміналістична версія, її логічна природа і значення. Види криміналістичних версій. Слідча версія. Загальні та окремі версії. Типові версії. Побудова версій. Підстави для побудови версій. Основні правила, організація та засоби перевірки слідчих версій. Використання бригадного методу розслідування. Особливості організації та планування судового розгляду кримінальних справ. Суб'єкти, види планування та його значення у правильному вирішенні кримінального провадження.

5.3.3 Тактика огляду місця події та інших видів слідчого огляду

Поняття, криміналістична сутність, значення та види слідчого огляду. Принципи і учасники слідчого огляду. Огляд місця події: завдання, об'єкти (обстеження яких охоплюється ОМП), значення. Види тактичних прийомів ОМП. Організаційно-тактичні прийоми огляду місця події. Етапи огляду і завдання, що вирішуються на кожному з них. Ситуації огляду місця події та їх вплив на тактику його проведення. Методи та способи огляду і дослідження обстановки місця події. Тактичні прийоми огляду місця події. Негативні обставини та їх значення. Розпізнавання несудового огляду. Тактичні особливості судового огляду. Види і правила фіксації ходу і результатів огляду місця події. Загальні вимоги щодо структури і змісту протоколу. Додатки до протоколу: види, правила виготовлення (оформлення) та засвідчення: плани (схеми) місця події; фото таблиці; матеріали відеозапису: підстави; правила проведення безперервного відеозапису й оформлення його матеріалів. Зовнішній огляд трупа на місці події і поза місцем події (в тому числі пов'язаного з ексгумацією). Особливості огляду речей і документів як самостійної слідчої дії. Тактика освідування.

5.3.4 Тактика обшуку

Поняття, завдання та психологічні основи обшуку. Організаційні і тактичні принципи обшуку. Спільне і відмінне між обшуком та слідчим оглядом, між обшуком та тимчасовим доступом до речей і документів, між обшуком і негласним проникненням до житла. Види обшуку та їх характеристика. Об'єкти обшуку та об'єкти пошуку. Етапи обшуку. Підготовка до обшуку, її підстади та завдання, що вирішуються на кожній із них. Оглядова і детальна підстади робочого етапу обшуку. Методи пізнання, що

використовуються під час провадження обшуку, методи обстеження об'єкта обшуку, а також способи виконання пошукових дій. Співвідношення цих понять. Тактичні прийоми обшуку. Взаємозв'язок ситуацій обшуку і набору тактичних прийомів, їх система (тактичні комбінації) та види. Особливості тактики обшуку в приміщенні (приватного, службового та загального користування), та на місцевості. Обшук транспортних засобів. Обшук комп'ютерних засобів. Обшук особи. Тактичні особливості проведення одночасного обшуку у декількох місцях (груповий обшук). Негативні обставини обшуку та їх значення. Використання науково-технічних засобів пошукового призначення. Способи та засоби фіксації ходу і результатів обшуку.

5.3.5 Тактика допиту

Поняття, психологічно-інформативна сутність, предмет та мета допиту. Види допиту. Види типових ситуацій допиту і систем тактичних прийомів, спрямованих на їх вирішення. Структура допиту. Підготовка до нього як до керованого процесу одержання доказової інформації. Встановлення психологічного контакту. Характеристика підсистем тактичних прийомів встановлення психологічного контакту. Тактика вільної розповіді та етапу запитань – відповідей. Види запитань і прийоми їх постановки. Тактика пред'явлення доказів у ході допиту. Тактика допиту у безконфліктних ситуаціях. Тактичні прийоми надання допомоги допитуваному відновити в пам'яті забуте, усунути добросовісні помилки та перекручення у показаннях. Тактика допиту у конфліктних ситуаціях: тактичні прийоми, спрямовані на подолання відмови від дачі показань; тактичні прийоми спрямовані на викриття неправди в показаннях; прийоми психологічного (емоційного) та логічного впливу. Тактичні особливості допиту свідків, потерпілих, підозрюваних, неповнолітніх. Тактика одночасного допиту двох осіб (очної ставки): його мета, предмет, особливості прогнозування та планування, умови і тактика його проведення. Тактика різних видів судових допитів (прямий, перехресний, одночасний, шахматний). Етап закінчення допиту. Фіксація і аналіз його результатів. Вимоги до протоколу допиту та додатків до нього. Процесуальні і тактичні правила фіксації допиту (і очної ставки) із застосуванням звуко- чи відеозаписуючої техніки.

5.3.6 Тактика слідчого експерименту

Поняття, мета, значення слідчого експерименту. Види слідчого експерименту за метою його проведення. Їх пізнавальна суть. Учасники слідчого експерименту та їх роль. Тактика проведення слідчого експерименту. Підготовка до проведення слідчого експерименту. Тактичні прийоми проведення слідчого експерименту. Реконструкція і моделювання, а також використання допомоги спеціалістів під час проведення слідчого експерименту. Тактичні особливості слідчого експерименту в ході судового слідства. Фіксація ходу і результатів слідчого експерименту та оцінка його результатів. Слідчий експеримент у формі перевірки показань на місці. Перевірка показань на місці:

історія правової регламентації та проблеми її проведення за КПК. Фактичні підстави, тактичні особливості та можлива процесуальна форма її проведення і оформлення.

5.3.7 Тактика пред'явлення для впізнання

Поняття, психофізіологічна суть та значення пред'явлення для впізнання. Мета і об'єкти пред'явлення для впізнання. Спільне та відмінне пред'явлення для впізнання з оперативним узнаванням та зі слідчими діями, у ході яких використовується психофізіологічний акт узнавання (допитом, одночасним допитом, оглядом, обшуком, слідчим експериментом). Види пред'явлення для впізнання. Загальні процесуальні і тактичні вимоги до проведення пред'явлення для впізнання. Підготовка до пред'явлення для впізнання. Учасники пред'явлення для впізнання. Вибір спеціалістів та технічних засобів для проведення деяких видів пред'явлення для впізнання. Тактика підготовки і робочого етапу пред'явлення для впізнання живих людей у натурі. Тактика пред'явлення для впізнання трупа.

Тактика пред'явлення для впізнання речей, інших об'єктів, що пред'являються за правилами речей (приміщень, ділянок місцевості, тварин). Пред'явлення для впізнання людей, речей за фотознімками (фонограмами, відеозображеннями): підстави, особливості підготовки і тактики проведення. Особливості пред'явлення для впізнання поза візуальним спостереженням, за голосом і мовленням, за ходою. Зустрічне та багаторазове пред'явлення для впізнання. Судове пред'явлення для впізнання: підстави та особливості проведення. Процесуальне оформлення ходу і результатів пред'явлення для впізнання. Використання відео– та звукозапису під час підготовки та проведення пред'явлення для впізнання.

5.3.8 Тактика залучення експерта (призначення) і проведення судової експертизи

Поняття спеціальних знань і форм їх використання у кримінальному судочинстві. Поняття, значення, завдання судових експертиз. Класифікація судових експертиз. Експерти та експертні установи в Україні. Система державних експертних установ і їх компетенція. Етапи (стадії) проведення судової експертизи як слідчої дії. Тактика залучення експерта (підготовки і призначення судової експертизи). Визначення мети та обсягу дослідження, прийняття рішення про призначення експертизи (або про залучення експерта). Збирання, підготовка та направлення об'єктів дослідження та порівняльних зразків. Вибір моменту залучення експерта (призначення експертизи). Визначення предмета судової експертизи та формулювання питань перед експертом. Вибір експертної установи або експерта. Взаємодія слідчого з експертом. Процесуальне оформлення та структура постанови слідчого про призначення експертизи (або про залучення експерта). Особливості тактики залучення експерта і проведення експертизи на договірних умовах стороною

захисту та потерпілим. Процесуальні і тактичні засади на етапі проведення судової експертизи. Функції слідчого під час проведення судової експертизи.

Особливості організації і проведення повторної, додаткової, комісійної і комплексної експертизи. Оцінка висновку експерта та вимоги, яким він повинен відповідати. Оцінка обраної експертом методики. Способи перевірки висновку експерта.

5.4 КРИМІНАЛІСТИЧНА МЕТОДИКА

5.4.1 Загальні положення криміналістичної методики

Поняття і завдання Криміналістичної методики як розділу криміналістики. Система (структура) Криміналістичної методики як розділу криміналістики: загально – теоретична частина (загальні положення і наукові основи методики); методики розслідування та судового розгляду окремих видів (груп) злочинів.

Поняття та значення окремих криміналістичних методик (методик розслідування окремих видів злочинів і судового розгляду матеріалів кримінальних проваджень щодо них). Методично суттєві закономірності злочинної діяльності та криміналістичної діяльності з розслідування злочинів та судового розгляду матеріалів кримінальних проваджень як методологічна основа формування і використання на практиці окремих криміналістичних методик. Джерела та принципи формування і використання окремих криміналістичних методик. Структура окремих методик розслідування та судового розгляду. Напрями і шляхи їх удосконалення. Умови, принципи і можливості використання сучасних методів пізнання минулих подій, явищ і фактів у розробці методик розслідування та судового розгляду з урахуванням їх специфіки. Система алгоритмічних і евристичних дій в процесі розслідування та судового розгляду. Система методів вивчення і обробка зібраної інформації про злочин. Криміналістичні етапи досудового розслідування та судового розгляду кримінальних проваджень. Загальні умови вибору напрямів і комплексу тактичних засобів розслідування та судового розгляду. Ситуаційний підхід до формування окремих криміналістичних методик. Криміналістичні основи розкриття й розслідування злочинів як складові методики досудового слідства.

Поняття, сутність і форми взаємодії слідчого з оперативними підрозділами. Взаємодія слідчого з контрольно–ревізійними органами в процесі розкриття злочинів. Умови і сутність залучення громадськості до участі в розкритті злочинів. Основні слідчі ситуації, які зумовлюють необхідність взаємодії слідчого з оперативними, розшуковими і контрольно–ревізійними підрозділами та органами, а також залучення громадськості до процесу розкриття злочинів.

5.4.2 Криміналістична характеристика злочинів

Поняття криміналістичної характеристики злочинів, її співвідношення з кримінально–правовою, кримінологічною і судово–психологічною характеристикою злочинів. Віктимологічні аспекти. Структура та зміст криміналістичної характеристики злочинів. Типові обов'язкові та факультативні елементи криміналістичної характеристики виду (групи) злочинів. Наукові підходи щодо місця цих елементів у системі криміналістичної характеристики.

Виявлення і репрезентативність кореляційних зв'язків між елементами криміналістичної характеристики певного виду злочинів як умова її практичного, інформаційного і методичного значення для розслідування злочинів та судового розгляду кримінальних проваджень. Перспективи та умови формування (розробки) об'єктивно достовірних інформаційних моделей криміналістичних характеристик окремих видів злочинів.

5.4.3 Методика розслідування вбивств та їх судового розгляду

Види вбивств. Криміналістична характеристика вбивств, її елементи та кореляційні зв'язки між ними. Організація та планування розслідування вбивств.

Початковий етап розслідування вбивств. Аналіз та оцінка первинного матеріалу і прийняття рішення про внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань (про початок досудового розслідування). Типові слідчі ситуації: поняття, види, завдання, версії, щодо кожної із них та типові алгоритми їхньої перевірки. Обставини, що підлягають доказуванню та версії початкового етапу розслідування вбивств. Гласні і негласні слідчі дії, організаційні та оперативні заходи початкового етапу розслідування вбивств. Специфіка провадження окремих слідчих дій та виконання тактичних операцій. Взаємодія слідчого з іншими підрозділами та спеціалістами. Наступний (подальший) етап розслідування вбивств: завдання, межі, типові слідчі ситуації, версії та відповідний алгоритм дій слідчого. Зміст і особливості тактики проведення окремих слідчих дій наступного етапу розслідування. Особливості завершального етапу розслідування вбивств: завдання, межі, типові слідчі ситуації, версії та відповідний алгоритм дій слідчого.

Структура методики судового розгляду кримінальних справ про вбивства: аналіз обставин, що підлягають встановленню судовим розглядом; типові судові ситуації розгляду кримінальних справ про вбивства; криміналістичні аспекти організації та планування судового процесу; тактичні особливості підготовки й виконання окремих судових і судово–слідчих дій та їхніх комплексів; питання використання спеціальних знань; взаємодія суду, прокуратури та органів досудового розслідування з питань забезпечення судового процесу; тактика судових дебатів; особливості профілактичної діяльності в суді.

5.4.4 Методика розслідування крадіжок, грабежів і розбоїв

Види крадіжок. Криміналістична характеристика крадіжок. Обставини, що підлягають встановленню розслідуванням. Початковий етап розслідування. Планування розслідування. Типові слідчі ситуації. Типові версії. Особливості проведення окремих слідчих дій. Профілактичні дії слідчого. Криміналістична характеристика грабежів та розбоїв. Особливості початку досудового розслідування. Типові слідчі ситуації. Типові версії. Особливості проведення окремих слідчих дій.

5.4.5 Методика розслідування шахрайства

Поняття та криміналістична класифікація шахрайств. Криміналістична характеристика шахрайства. Класифікація способів вчинення шахрайства і її підстави. Традиційні і новітні способи вчинення шахрайств. Особливості слідчої картини шахрайств та її структура. Обставини, що підлягають встановленню розслідуванням. Початковий етап розслідування. Типові слідчі ситуації. Типові версії та планування розслідування. Особливості проведення окремих слідчих дій.

5.4.6 Методика розслідування привласнення, розтрати майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем (розкрадань)

Криміналістична характеристика розкрадань: привласнення, розтрати майна або заволодіння ним шляхом зловживання посадовим становищем (ст. 191 КК України). Обставини, що підлягають встановленню (доказуванню) у ході розслідування розкрадань. Початковий етап досудового розслідування: типові слідчі ситуації – типові версії – і комплекси слідчих дій залежно від кожної типової ситуації. Планування розслідування. Тактика проведення окремих слідчих дій та інших засобів збирання і перевірки доказів: огляд і дослідження документів; допити; можливі судові експертизи; негласні слідчі дії; ревізії та інші тактичні засоби у розслідуванні розкрадань (тактичні операції, тактичні комбінації тощо).

5.4.7 Методика розслідування кримінальних правопорушень проти довкілля

Загальна характеристика родової методики розслідування кримінальних правопорушень проти довкілля і їх криміналістична класифікація. Криміналістична класифікація злочинів проти довкілля: загальні екологічні порушення правил екологічної безпеки; невжиття заходів щодо ліквідації наслідків екологічного забруднення; приховування або перекручення відомостей про екологічний стан або захворюваність населення; забруднення або псування земель; порушення правил охорони надр, атмосфери, вод, моря, континентального шельфу, лісових масивів і тваринного світу тощо.

Криміналістична характеристика кримінальних правопорушень проти довкілля: її елементи та їх закономірні взаємозв'язки. Початковий етап розслідування: типові слідчі ситуації на момент початку досудового розслідування. Взаємодія зі службами екологічного контролю. Обставини, що підлягають встановленню розслідуванням, особливості планування і типові алгоритми дій слідчого на початковому етапі. Тактика проведення окремих слідчих дій та тактичних операцій початкового етапу розслідування: огляду місця події; особливості фіксації огляду місця події та вилучення слідів екологічних кримінальних правопорушень. Особливості отримання та виконання ухвали слідчого судді про тимчасовий доступ до речей і документів. Допит свідків та потерпілих, допит підозрюваних. Тактика слідчих дій наступного і завершального етапу розслідування. Підготовка і проведення судово-екологічної та інших видів експертиз: іхтіологічної, біологічної, технічної, технологічної, гідромеорологічної, різних видів матеріалознавчої (хімічної) та ін. Профілактичні дії слідчого при розслідуванні кримінальних правопорушень проти довкілля.

5.4.8 Методика розслідування кримінальних порушень правил безпеки руху та експлуатації транспорту

Криміналістична характеристика злочинних порушень правил безпеки руху та експлуатації транспорту. Поняття дорожньо-транспортної події. Характеристика початкового етапу розслідування: типові слідчі ситуації – версії на їх основі та обумовлений ними характер слідчих та інших організаційних та перевірочних дій. Тактика окремих слідчих дій та організаційно-розшукових заходів. Огляд місця дорожньо-транспортної події. Допит очевидців і потерпілих. Розшук водія і транспортних засобів, які зникли з місця дорожньо-транспортної події. Слідчий експеримент. Призначення і проведення автотехнічної та інших видів судових експертиз. Допит підозрюваного.

5.4.9 Методика розслідування хуліганства

Криміналістична характеристика хуліганства. Обставини, що підлягають встановленню розслідуванням. Типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування. Слідчі версії і планування розслідування. Комплекси (алгоритми) слідчих дій та інших засобів збирання і перевірки доказів, доцільні для кожної типової слідчої ситуації. Тактика окремих слідчих дій початкового етапу розслідування. Допит свідків-очевидців. Огляд місця події. Освідування. Обшук. Типові ситуації наступного етапу розслідування. Тактика окремих слідчих дій цього етапу. Пред'явлення для впізнання. Допит підозрюваних. Призначення судово-медичної, матеріалознавчих та інших видів судових експертиз.

5.4.10 Методика розслідування злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів

Криміналістична характеристика злочинів у сфері обігу наркотичних засобів. Обставини, що підлягають встановленню розслідуванням. Типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування. Особливості виявлення та викриття злочинів, пов'язаних з наркотичними засобами. Слідчі версії і планування розслідування залежно від слідчої ситуації. Типові комплекси слідчих дій та інших заходів початкового етапу розслідування. Слідчий огляд. Затримання підозрюваних. Допит свідків. Пред'явлення для впізнання. Призначення судових експертиз. Допит підозрюваних. Міждержавне співробітництво в боротьбі із злочинами, пов'язаними з наркотичними засобами.

5.4.11 Методика розслідування злочинів у сфері службової діяльності

Загальна характеристика родової методики розслідування службових злочинів та їх криміналістична класифікація. Родова криміналістична характеристика службових злочинів. Криміналістична характеристика прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою, пропозиції або надання неправомірної вигоди службовій особі. Обставини, що підлягають встановленню розслідуванням. Початковий етап розслідування. Особливості виявлення ознак прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою, пропозиції або надання неправомірної вигоди службовій особі. Типові слідчі ситуації, у яких розпочинається розслідування прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою, пропозиції або надання неправомірної вигоди службовій особі. Типові версії та планування розслідування. Гласні і негласні слідчі дії та інші заходи початково етапу розслідування. Особливості тактики слідчих дій при розслідуванні прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою, пропозиції або надання неправомірної вигоди службовій особі: затримання з поличним, обшуку, допитів свідків, підозрюваних, призначення і проведення судових експертиз. Криміналістична характеристика зловживання владою або посадовим становищем. Обставини, що підлягають встановленню. Початковий етап розслідування: типові слідчі ситуації, у яких розпочинається розслідування, – типові версії та планування розслідування. Особливості тактики слідчих дій. Криміналістична характеристика службової недбалості. Обставини, що підлягають встановленню. Типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування – типові версії та планування розслідування. Особливості тактики слідчих дій.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

до теми 1:

1. Вознюк А. А. Кримінальне право України. Загальна частина : конспект лекцій / А. А. Вознюк; вступне слово д.ю.н., проф. О. О. Дудорова. – К. : Нац. акад. внутр. справ, «Освіта України», 2016. 236 с.

2. Дудоров О.О. Кримінальне право: теорія і практика (вибрані праці). – К.: Ваіте, 2017. 872 с.
3. Дудоров О.О., Хавронюк М.І. **Кримінальне право**: Навчальний посібник / За заг. ред. М.І. Хавронюка. К.: Ваіте, 2014. 944 с.
4. Кримінальне право України. Загальна частина: підруч. / [М.І. Бажанов, Ю.В. Баулін, В.І. Борисов та ін.; за ред. проф. М.І. Бажанова, В.В. Сташиса, В.Я. Тація. – 2-е вид. перероб. і доп.]. – К.: ЮрінкомІнтер, 2005. 480 с.
5. Кримінальне право України: Загальна частина : підручник / Ю.В. Баулін, В.І. Борисов, Л.М. Кривоченко та ін. / За ред. В.В. Сташиса, В.Я. Тація. – [4-те вид., переробл. та допов.]. Х. : Право, 2010. 456 с.
6. Кримінальне право України: Загальна частина : підручник / Ю.В. Баулін, В.І. Борисов, Л.М. Кривоченко та ін. / За ред. В.В. Сташиса, В.Я. Тація. – [4-те вид., переробл. та допов.]. Х. : Право, 2010. 456 с.
7. Кримінальний кодекс України. Науково–практичний коментар: у 2 т. / За заг. ред. В.Я. Тація, В.П. Пшонки, В.І. Борисова, В.І. Тютюгін та ін. – 5-те вид., допов. – Х.: Право, 2013. Т.1: Загальна частина / Ю.В. Баулін, В.І. Борисов, В.І. Тютюгін та ін. 2013. 376 с.
8. Кримінальний кодекс України. Науково–практичний коментар: у 2 т. / За заг. ред. В.Я. Тація, В.П. Пшонки, В.І. Борисова, В.І. Тютюгін та ін. – 5-те вид., допов. Х.: Право, 2013. Т.2: Особливості частини / Ю.В. Баулін, В.І. Борисов, В.І. Тютюгін та ін. 2013. 1040 с.
9. Кудрявцев В.Н. Общая теория квалификации преступлений / В.М. Кудрявцев. – [2-е изд., перераб. и доп.]. – М.: Юристъ, 2001. – 304 с.
10. Наден О.В. Теоретичні основи кримінально–правового регулювання в Україні: монографія. – Х.: Право, 2012. – 272 с.
11. Науково–практичний коментар до Кримінального кодексу України / За ред. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. – [5-е вид. перероб. та доп.] – К.: Юридична думка, 2008. 1216 с.
12. Науково–практичний коментар до Кримінального кодексу України / За ред. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. – [5-е вид. перероб. та доп.] – К.: Юридична думка, 2008. 1216 с.
13. Науково–практичний коментар до Кримінального кодексу України: у 2 т. – Т.1 / за заг. ред. П.П. Андрушка, В.Г. Гончаренка, Є.В. Фесенка. – [3-те вид., перероб. та доп.] К.: Алерта ; КНТ ; Центр навчальної літератури, 2009. 964 с.
14. Науково–практичний коментар до Кримінального кодексу України: у 2 т. – Т.2 / за заг. ред. П.П. Андрушка, В.Г. Гончаренка, Є.В. Фесенка. – [3-те вид., перероб. та доп.] К.: Алерта ; КНТ ; Центр навчальної літератури, 2009. 624 с.
15. Покарання та його карально–виправний вплив на засуджених, колишніх співробітників правоохоронних органів : монографія / За заг. ред. Т.А. Денисової. – Запоріжжя : Просвіта, 2011. – 270 с.
16. Пономаренко Ю.А. Види наказаний по уголовному праву Украины: Монография / Ю.А. Пономаренко. – Х. : Издательство «ФИНН», 2009. – 344 с.
17. Правова доктрина України: у 5 т. – Х.: Право, 2013. – Т.5: Кримінально–правові науки в Україні: стан, проблеми та шляхи розвитку / В.Я. Тацій, В.І. Борисов,

- В.С. Батиргареева та ін.; за заг. ред. В.Я. Тація, В.І. Борисова.
- 18.Рябчинська О.П. Система покарань в Україні: поняття, значення та принципи побудови : монографія / О.П. Рябчинська. Запоріжжя : Акцент Інвест–трейд, 2013. 448 с.
 - 19.Сучасна кримінально–виконавча політика України: Монографія. – 2–ге вид.; випр. і переробл. / Колб О.Г., Захаров В.П., Кондратішина В.В. Міліщук Л.І., Журавська З.В.; за заг. ред. О.Г. Колба. – Луцьк : ПП В.П. Іванюк, 2008. 210 с.
 - 20.Сучасна кримінально–правова система в Україні: реалії та перспективи. Ю.В. Баулін, М.В. Буроменський, В.В. Голіна, В.К. Грищук, О.В. Зайчук, В.О. Навроцький, О.В. Наден, Ю.В. Нікітін, Н.М. Оніщенко, Ю.А. Пономаренко, М.І. Хавронюк, О.В. Харитоновна, В.І. Шакурн – Київ: ВАІТЕ, 2015. 688 с.
 - 21.Фріс П.Л. Кримінально–правова політика української держави: теоретичні, історичні та правові проблеми. –К. : Атіка, 2005. 332 с.
 - 22.Фріс П.Л. Нарис історії кримінально–правової політики України : монографія / П.Л. Фріс ; [за заг. ред. М.В. Костицького]. К. : Атіка, 2005. 124 с.

До теми 2:

1. Актуальні проблеми кримінального права, кримінології та кримінально–виконавчого права в Україні: моногр. / С.В. Петков, В.К. Матвійчук, С.Ф. Денисов, М.О. Костенко [та ін.]; за заг. ред. В.К. Матвійчука. – К: ВНЗ „Національна академія управління”, 2015. –538с.
2. Антонян Ю. М., Еникеев М. И., Эминов В. Е. Психология преступника и расследования преступлений. – М.: Юристъ, 1996. – 336 с.
3. Бабенко О.М. Запобігання злочинності в регіонах України: концептуально–методологічний та праксеологічний вимір: моногр. / А.М. Бабенко – Одеса : ОДУВС, 2014. – 416 с.
4. Бандурка О.М. Протидія злочинності та профілактика злочинів: монографія / О.М. Бандурка, О.М. Литвинов. – Х.: ХНУВС, 2011. – 308 с.
5. Блага А.Б. Насильство в сім'ї (кримінологічний аналіз і запобігання): монографія / А.Б. Блага. – Х.: ФОП Макаренко, 2014. – 360 с.
6. Дагель П.С. Неосторожность. Уголовно–правовые и криминологические проблемы. – М.: Юрид. лит., 1977. – 143 с.
7. Даньшин И.Н. Введение в криминологическую науку. – Х.: Право, 1998. – 141 с.
8. Даньшин И.Н. Общетеоретические проблемы криминологии. – Х.: «Право», 2005. – 223 с.
9. Джужа О.М., Моїсеєв Є.М., Василевич В.В. Кримінологія. Спеціалізований курс лекцій зі схемами (Загальна та Особлива частини). Навч. посіб. – К.: Атіка, 2001. – 368 с.
- 10.Дремин В.Н. Преступность и её организованные формы как социальная практика / Информационное обеспечение противодействия организованной

преступности: Сб. науч. ст. / Под ред. М.Ф. Орзиха, В.Н. Дрёмина. – Одесса: ФЕНИКС, 2003. – С. 12–25.

11. Закалюк А. П. Прогнозирование и предупреждение индивидуального преступного поведения. – М.: Юридлит., 1986. – 192 с.
12. Закалюк А. Про запровадження в Україні кримінологічної експертизи // Право України. – 1999. – № 7. – С. 100.
13. Закалюк А.П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: У 3 кн. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2007.
14. Зелинский А.Ф. Криминология. Учебное пособие. – Х.: Рубикон, 2000. – 240 с.
15. Злочинність неповнолітніх: причини, наслідки та шляхи запобігання: Навч. Посібник. – К.: Паливода А.В., 2006. – 258 с.
16. Кудрявцев В.Н. Генезис преступления. Опыт криминологического моделирования. Учебное пособие. – М.: «ФОРУМ-ИНФРА-М», 1998. – 216 с.
17. Курс криминології. Частина Загальна та Особлива: Підручник: у 2 кн. / О.М. Джужа, П.П. Михайленко, О.Г. Кулик та ін. – К: Юрінком Інтер, 2001. – 352 с.
18. Литвак О.М. Держава і злочинність: Монографія. – К.: Атіка, 2004. – 304 с.
19. Ломброзо Ч. Преступление. Новейшие успехи науки о преступнике. Анархисты / Сост. и предисл. В.С. Овчинского. – М.: ИНФРА-М, 2004. – 320 с.
20. Миньковский Г.М., Тузов А.П. Профилактика правонарушений среди несовершеннолетних. – К.: Политиздат Украины, 1987. – 215 с.
21. Остроумов С.С. Преступность и ее причины в дореволюционной России. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1980. – 204 с.
22. Гард Г. Преступник и преступление. Сравнительная преступность. Преступления толпы / Сост. и предисл. В.С. Овчинского. – М.: ИНФРА-М, 2004. – 391 с.
23. Ферри Э. Уголовная социология / Сост. и предисл. В.С. Овчинского. – М.: ИНФРА-М, 2005. – 658 с.
24. Шнайдер Г. Й. Криминология: Пер. с нем. / Под общ. ред. и с предисл. Л.О. Иванова. – М.: Издат. группа «Прогресс» – «Универс», 1994. – 504 с.
25. Абакумова Ю.В., Денисов С.Ф., Денисова Т.А., Кулик С.Г., Рябчинська О.П. Криминологія. Особлива частина : навчальний посібник. – Запоріжжя : КПУ, 2012. – 688 с.

До теми 3:

1. Бадира В. А. Правові основи виправлення та ресоціалізації жінок, засуджених до позбавлення волі: монографія / В. А. Бадира, Т. А. Денисова. – Запоріжжя, 2009. – 168 с.

2. Богатирьов І. Г. Порівняльне кримінально–виконавче право : навч. посіб. / І. Г. Богатирьов, І. М. Копотун, М. С. Пузирьов; за заг. ред. І. Г. Богатирьова. Київ : Інститут кримінально–виконавчої служби, 2013. 140 с.
3. Богатирьов І. Г. Українська пенітенціарна наука : монографія / І. Г. Богатирьов. Харків : Харків юридичний, 2008. 294 с.
4. Богатирьов І. Г. Кримінально–виконавче право України : підручник / І. Г. Богатирьов. Київ : Всеукраїнська асоціація видавців “Правова єдність”, 2008. 352 с.
5. Гернет М. М. История царской тюрьмы / М. М. Гернет. – Т. 1. – Москва : Государственное Издательство Юридической Литературы, 1951. – 357 с.
6. Гернет М. М. История царской тюрьмы / М. М. Гернет. – Т. 2. – Москва : Государственное Издательство Юридической Литературы, 1951. – 511 с.
7. Гернет М. М. История царской тюрьмы / М. М. Гернет. – Т. 3. – Москва : Государственное издательство юридической литературы, 1954. – 247 с.
8. Гура Р. М. Виконання покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю / Р. М. Гура. – Харків : Вид. СПД ФО Вапнярчук Н. М., 2005. – 144 с.
9. Європейські пенітенціарні правила: Рекомендація №R (2006) 2 Комітету Міністрів держав–учасниць: прийнята 11 січня 2006 року на 952–й зустрічі Міністрів. – Донецьк : Донецький меморіал, 2010. – 32 с.
10. Збірник міжнародно–правових актів та угод з питань діяльності пенітенціарних установ і поводження з в'язнями / Упоряд. О.І. Шинальський, В.Г. Неділько, І.О. Артеменко та ін. – Київ : АННА–Т, 2008. – 502 с.
11. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 253/96–ВР // ВВР. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
12. Кримінально–виконавче право України : навч. посіб. / А. П. Гель [та ін.]; за ред. А. Х. Степанюка. – Київ : ЮрінкомІнтер, 2008. – 624 с.
13. Кримінально–виконавче право України : підручник / О. М. Джужа, І. Г. Богатирьов, О. Г. Колб, В. В. Василевич та ін.; за заг. ред. докт. юрид. наук, проф. О. М. Джужи. Київ : Атіка, 2010. 752 с.
14. Кримінально–виконавче право : навч. посіб. / [Бадира В. А., Денисов С. Ф., Денисова Т. А та ін.]; за ред. Т. А. Денисової. – Київ : Істина, 2008. – 400 с.
15. Кримінально–виконавче право : навч. посіб. / [Бадира В. А., Денисов С. Ф., Денисова Т. А та ін.]; за ред. Т. А. Денисової. 2–ге вид., зм. і доп. Київ : Істина, 2010. 400 с.
16. Кримінально–виконавче право : підручник / В. В. Голіна, А. Х. Степанюк, О. В. Лисодед та ін.; за ред. В. В. Голіни і А. Х. Степанюка. – Харків : Право, 2015. 392 с.
17. Кримінально–виконавче право : підручник / В. В. Голіна, А. Х. Степанюк, О. В. Лисодед та ін.; за ред. В. В. Голіни і А. Х. Степанюка. Харків : Право, 2011. 328 с.

18. Кримінально–виконавче право : підручник [для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл.] / за ред. А. Х. Степанюка. Харків : Право, 2006. 256 с.
19. Кримінально–виконавче право: словник : навч. посіб. / Упоряд.: Р. В. Алієв, С. Ф. Денисов, Т. А. Денисова, В. Г. Хашев ; за заг. ред. Т. А. Денисової. – Запоріжжя : “Інтер–М”, 2014. – 293 с.
20. Кримінально–виконавчий кодекс України : чинне законодавство із змінами та допов. на 11 серпня 2015 року: (Офіц. текст). – Київ : Алерта, 2015. – 82 с.
21. Лисодєд О. В. Закріплення міжнародних та європейських стандартів поведження із засудженими у кримінально–виконавчому законодавстві України (на прикладі Закону України від 8 квітня 2014 р. № 1186–VII) / О. В. Лисодєд // Питання боротьби зі злочинністю. 2015. Випуск 30. С. 64–76.
22. Мінімальні стандартні правила поведження із засудженими // Права людини і професійні стандарти для працівників пенітенціарної системи в документах міжнародних організацій. – Київ : Сфера, 2002. – С. 61–76.
23. Науково–практичний коментар Кримінально–виконавчого кодексу України / А. Г. Гель, О. Г. Колб, В. О. Корчинський [та ін.]; за заг. ред. А. Х. Степанюка. – Київ : Юрінком Інтер, 2008. – 496 с.
24. Права і законні інтереси засуджених до позбавлення волі в умовах реформування державної кримінально–виконавчої служби України : монографія / К. А. Автухов, А. П. Гель, О. Г. Колб ; за заг. ред. А. Х. Степанюка. – Харків : Право, 2015. – 246 с.
25. Правила внутрішнього розпорядку установ виконання покарань : затв. наказом Міністерства юстиції України від 29 грудня 2014 року № 2186/5 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 4. – Ст. 209.
26. Правова та соціально–виховна робота із засудженими жінками / За заг. ред. проф. Калашник Н. Г. – Київ, 2008. – 168 с.
27. Про затвердження Державної цільової програми реформування Державної кримінально–виконавчої служби на 2013–2017 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2013 р. № 345 // Офіційний вісник України. – 2013. – № 38. – Ст. 19.
28. Трубников В.М., Чеботарьова Ю.А. Правовий статус засуджених до позбавлення волі: Монографія. –Х.:ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2006. – 372 с.
29. Фойницкий И. Я. Учение о наказании в связи с тюремноведением / И. Я. Фойницкий. – Москва : Городец, Добросвет–2000, 2000. – 464 с.
30. Яцишин М. М. Історико–правові засади кримінально–виконавчої політики України : монографія / М. М. Яцишин. – Луцьк : Волин. нац. ун–т ім. Лесі Українки, 2010. – 440 с.

До теми 4:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково–практичний коментар: у 2 т. т.1/ О.М. Бандурка, Є.М. Блажевський, Є.П. Бурдоль та ін.; за заг. ред. В.Я.Тація, В.П. Пшонки, А.В. Портнова. Х.:Право, 2012. 768 с.

2. Науково–практичний коментар до Кримінального процесуального кодексу України від 13 квітня 2012 року / За ред.. О.А. Банчука, Р.О. Куйбіди, М.І. Хавронюка. Х.: Фактор, 2013. 1072с.
3. Кримінальний процес: підручник /Ю.М. Грошевий, В.Я. Тацій, А.Р. Туманянц та ін.; за ред. В.Я. Тація, Ю.М. Грошевого, О.В. Капліної, О.Г. Шило. Х.: Право, 2013. 824с.
4. Курс лекцій з кримінального процесу за новим Кримінальним процесуальним кодексом України (Загальна частина) / Рожнова В.В., Савицький Д.О., Конюшенко Я.Ю. та ін. К.: НАВС, 2012. 280 с.
5. Курс лекцій з кримінального процесу за новим Кримінальним процесуальним кодексом України (Особлива частина) / Хабло О.Ю., Степанов О.С., Климчук М.П. та ін. К.: НАВС, 2012. 200 с.
6. Тертишник В.М. Кримінальний процес України. Загальна частина: підручник. Академічне видання. К.: Алтера, 2014. 440с.
7. Тертишник В.М. Кримінальний процес України. Особлива частина: підручник. Академічне видання. К.: Алтера, 2014. 420с.
8. Лобойко Л.М. Кримінальний процес: Підручник. К.: Істина, 2014. 432с.
9. Лобойко Л.М., Банчук О.А. Кримінальний процес: навчальний посібник. – К.: Ваіте, 2014. 280с.
10. Лобойко Л.М. Реформування кримінально–процесуального законодавства в Україні (2006–2011 роки). Частина 1. Загальні положення і досудове провадження: монографія. К.: Істина, 2012. 288с.
11. Кримінальне процесуальне право України: навчальний посібник /за ред.. В.Г. Гончаренка, В.А. Колесника. К.: Юстініан, 2014. 573с.
12. Кримінальний процес: підручник/ За заг.ред. В.В. Коваленка, Л.Д. Удалової, Д.П. Письменного. К.: «Центр учбової літератури», 2013. 544с.
13. Актуальні питання кримінального процесу України: навч.посіб./ за заг. ред. Є.М. Блажівського. К.: Національна академія прокуратури України; Центр учбової літератури, 2013. 304с.
14. Молдован А.В., В.А. Савченко, Садова Т.В. Кримінальний процес: Україна, ФРН, США. Навчальний посібник. К.: Алтера, 2014.– 334с.
15. Удалова Л.Д., Пратюк С.О. Цілі і завдання сучасного кримінального судочинства України: навч.посібн. К.:КНТ, 2014. 176с.
16. Багрій М.В., Луцик В.В. Негласні слідчі (розшукові) дії у кримінальному провадженні: монографія. Тернопіль, 2014. 308с.
17. Джеремі Макбрайд Європейська конвенція з прав людини та кримінальний процес. К.: «К.І.С.», 2010. 576с.
18. Гловюк І.В. Кримінально–процесуальні функції: теорія, методологія та практика реалізації на основі положень Кримінального процесуального кодексу України 2012 р.: монографія / І.В.Гловюк. Одеса: Юридична література, 2015. 712 с.
19. Нормативне забезпечення та практика реалізації приватного інтересу в кримінальному процесі України: монографія / І. А. Тітко. Х.: Право, 2015. 448 с.
20. Лоскутов Т.О. Кримінальне переслідування, здійснюване слідчим: Монографія. Дніпропетровськ: «Ліра ЛТД», 2011. 164 с.

21. Статіва І.І. Початковий етап досудового провадження в сучасному кримінальному процесі: український і західний контексти: Монографія. – Дніпроп. держ.ун-т внутр. справ, 2012. 248с.
22. Молдован А.В. Кримінальний процес України: Навч. посіб. / А.В. Молдован, С.М. Мельник К.: Центр учбової літератури, 2013. 368 с.

До теми 5:

1. Кишенько С.В. Розкриття та розслідування злочинів слідчими та оперативними працівниками органів внутрішніх справ: зб. метод. реком. / С В. Кишенько. К.: ВПЦ при МВС України, 2005. 210 с.
2. Когутич І.І. Використання знань та засобів криміналістичної тактики і методики під час розгляду кримінальних справ у суді. І.І. Когутич. Львів: Тріада плюс, 2009. 448 с.
3. Когутич І.І. Використання криміналістичних знань у судовому розгляді кримінальних справ: Наук.–практ. посібник / І.І. Когутич, В.Т. Нор. – Львів, Київ: Тріада плюс, Алерта, 2010. 428с.
4. Криміналістика : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / [К. О. Чаплинський, О. В. Лускатов, І. В. Пиріг, В. М. Плетенець, Ю. А. Чаплинська]. – 2-е вид, перероб. і доп. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2017. 480 с.
5. Криміналістика : підручник : у 2 т. Т. 1 / [А. Ф. Волобуєв, М. В. Даньшин, А. В. Іщенко та ін.] ; за заг. ред. А. Ф. Волобуєва, Р. Л. Степанюка, В. О. Малярової ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2018. 384 с.
6. Криміналістика [текст] : підручник. / В. В. Пясковський, Ю. М. Черноус, А. В. Іщенко, О. О. Алексєєв та ін. К. : «Центр учбової літератури», 2015. 544с.
7. Криміналістика: навч. посібник / Ю. О. Ланцедова. – К. : НАУ, 2017. 360 с.
8. Криміналістика: Підручник / Кол. авт.: В. Ю. Шепітько, В. О. Коновалова, В. А. Журавель та ін. / За ред. проф. В. Ю. Шепітька. 4-е вид., перероб. і доп. Х.: Право, 2008. 464 с.
9. Маркусь В. О. Криміналістика. Навчальний посібник. К.: Кондор, 2007. 558 с.
10. Шевчук В.М. Тактичні операції у криміналістиці: теоретичні засади формування та практика реалізації : монографія / В.М. Шевчук. Х.: «Апостіль». 2013. 440с.
11. Шепітько В. Ю. Криміналістична тактика. Системно–структурний аналіз: монографія / Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого / Шепітько В. Ю. Х. : Харків юридичний, 2007. 431с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання знань вступника до аспірантуру відбуватиметься за 100–бальною шкалою.

Шкала оцінок: 90–100 балів – “відмінно” (А), 80–89 балів – “дуже добре” (В), 75–79 балів – “добре” (С), 70–74 балів – задовільно (Д), 60–65 балів – “задовільно” (Е), 65 і менше балів – “незадовільно” FХ.

Відсотки підсумкової оцінки	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за ECTS	Пояснення
1	2	3	4
90–100	<p>ВІДМІННО</p> <p>Здобувач має глибокі, міцні та систематичні знання всіх положень теорії, може не тільки сформулювати, а й самостійно проаналізувати законодавство, вирішити проблемні ситуації. який виявляє всебічне, систематичне і глибоке знання програмного матеріалу, бездоганно засвоїв основну літературу та знайомий з додатковою літературою з предмету, продемонстрував творчий підхід до розуміння та викладення програмного матеріалу, вміння ілюструвати теоретичні знання положеннями законодавчих актів, прикладами із судової практики, всі питання розкрив повно, без помилок і погрішностей. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатнім рівнем загальної знань.</p>	А	Іспит складено успішно. Рівень знань високий.
80–89	<p>ДУЖЕ ДОБРЕ</p> <p>Здобувач виявив в достатній мірі повне знання програмного матеріалу, засвоїв навчальну літературу з предмету та виявив вміння орієнтуватись в ній, показав системний характер знань при викладенні програмного матеріалу, проявив належні навички в ілюструванні теоретичних знань положеннями законодавчих актів, прикладами з практики, всі питання розкрив без помилок, однак є незначна неповнота у відповіді на питання. В достатній мірі обізнаний з актуальними питаннями правової політики держави за обраним напрямом.</p>	В	Іспит складено успішно. Рівень знань вище середнього

75–79	ДОБРЕ Здобувач знає і може самостійно сформулювати основні теоретичні визначення та пов'язати їх з практичними прикладами, орієнтується в галузевому законодавстві. Може самостійно застосовувати знання в стандартних ситуаціях, його відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим. Не в повній мірі обізнаний з актуальними питаннями правової політики держави за обраним напрямом. Є декілька помилок і неточностей.	С	Іспит складено успішно. Рівень знань вище середнього
70–74	ЗАДОВІЛЬНО Здобувач володіє програмним матеріалом поверхово, не може чітко висловити своєї думки, але не припускається при цьому суттєвих неточностей, відповідь на теоретичні запитання формулює не чітко, але може пояснити певні практичні питання. Має поверхове уявлення про актуальні питання правової політики держави за обраним напрямом.	Д	Іспит складено Рівень знань низький
69–65	ЗАДОВІЛЬНО Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, зумовлена нечіткими уявленнями про проблеми протидії злочинності. У відповіді відсутня самостійність, Знає лише деякі основні поняття та визначення і формулює лише деякі основні положення теоретичного матеріалу	Е	Іспит складено. Підготовка задовольняє мінімальним критеріям.
64–35	НЕЗАДОВІЛЬНО Здобувач виявив суттєві прогалини в знанні основного програмного матеріалу, допустив істотні помилки у своїй відповіді, значну неповноту в розкритті питань, не зумів відповісти на питання, виявив повне незнання програмного матеріалу.	FX	Іспит не складено

Конкурсний бал (КБ) вступника до аспірантури складається за формулою:
 $KB = VIC \cdot 0,7 + VIM \cdot 0,3$, де:

BIC – результат вступного іспиту зі спеціальності (вага якого становить 70 відсотків конкурсного балу, ваговий коефіцієнт – 0,7);

BIM – результат вступного іспиту з іноземної мови (вага якого становить 30 відсотків конкурсного балу, ваговий коефіцієнт – 0,3).

3. Незадовільна оцінка з будь-якого вступного іспиту є підставою для відмови в допуску до подальших вступних випробувань. Перескладання вступних випробувань не дозволяється.

4 За результатами проведення вступних випробувань до аспірантури. Приймальна комісія ухвалює рішення щодо кожного вступника на основі конкурсної системи.